

Po pasaulį pasižvalgus

V. RIMVYDAS

JAV mažina įtampą, o sovietai veržiasi

Maskva demonstruoja jėgą ir prestižą. — Chruščiovas vengia silpnumo ženklų. — Sovietai norėtų konkuruoti ir civilinėje aviacijoje. — Propagandinis T-104 lėktuvas. — Gudrus armėnas Mikojanas gali užimti Bulgarijos vietą.

Stebėdami pastarųjų mėnesių JAV-ų politiką, europiečiai joje įžiūri skirtingų bruožų. Jie tvirtina, kad dabar amerikiečiai jau mažina savo ginklavimąsi, vis labiau varžo paramos tiekimą užsieniui, JAV-ės per daug šiuo metu užsiėmusios savo vidaus reikalais, pvz. ūkio padėtimi, mokesčiais, negrįžtamumu. Ties europiečiai dar pabrėžia, kad, girdi, JAV-ės linkusios sumažinti įtampą tarp S. Rusijos ir JAV.

Maskva gi rodo kumėtį...

Tuo tarpu Kremlius rodo vis daugiau ženklų, itaigojančių norą su savo partneriu kalbėti griežtai, drauge pademonstruojant ir jėgą.

Štai keletas pavyzdžių — sovietai Londone nusiginklavimo pasitarimuose nepadarė jokio noro eiti į bet kokias nuolaidas ir tai ypač išryškėjo, Maskvai pasigyrus turint gerai išbandytą tarpkontinentinę raketą. Sovietų spausdintose žiniasklaidose, kuriose išsivysčiusioje, Maskvai pasigyrus turint gerai išbandytą tarpkontinentinę raketą. Sovietų spausdintose žiniasklaidose, kuriose išsivysčiusioje, Maskvai pasigyrus turint gerai išbandytą tarpkontinentinę raketą. Sovietų spausdintose žiniasklaidose, kuriose išsivysčiusioje, Maskvai pasigyrus turint gerai išbandytą tarpkontinentinę raketą.

Toliau — Maskva savo ūkine parama šokosi siūlytis visai eilei Azijos, Vid. Rytų, Afrikos kraštų ir pažadėjo didesnes, už JAV siūlomas paskolas, mažesniais procentais ir be jokių išpaigojimų. Pagaliau, dar prieš atskridamas į New Yorką, Gromyko Maskvoje suskubo trenkti kumštį į stalą ir pagrasinti JAV-ams užtariamą kišimasi į Sirijos reikalus, nors... sovietai patys į Siriją masiniai gabena ginklus ir agentus.

Kodėl smarkauja Chruščiovas?

Nikita Chruščiovas turi tiek daug ambicingų planų pačioje S. Rusijoje, kad bet kokie silpnumo ženklai jam galėtų būti fatališki. Mosikavimas JAV kryptimi negalės pakenkti pačioje sovietijoje, o svetur taip pat neatneš jokios žalos. Chruščiovo karjeros pabaigą galėtų reikšti jo ūkinio užimtumų ir pramonės perorganizavimo nesėkmė. Ir reikia nepamiršti, kad Nikitos konkurentai jo sostui užimti nesnaudžia ir laukia atitinkamos progos.

Sunku šiuo metu pasakyti, ar išsipildys kanclerio Adenauerio ir dvigubo šnipio Morros spėjimai apie suskaičius Nikitos valdymo mėnesius, tačiau dabar jis neriasi iš kalio, be kitų priemonių, dar siekdamas kelti ir sovietinį prestižą pasaulio akyse.

Tupolevo genijus ar propaganda?

Niekas negalėtų neigti, kad Maskva neturėtų gery specialitų aviacijos srityje. Vieno jų (Tupolevo) aviacijos kūdikis, Tu-104 neseniai atliko du skridimus iš

Maskvos į JAV, atgabendamas delegatus į JT sesiją.

Tai buvo pirmieji sovietų spausdintųjų lėktuvų nutūpimai JAV žemėje ir daug kas tai pavadino istoriniu įvykiu. Juo labiau, kad ligšiol sovietiniai delegatai ir šnipai šį kraštą pasiekdavo tik kitų kraštų lėktuvų linijomis ar laivais.

Ambicija ir prestižas — čia glūdi šitų skridimų paslaptis. Sovietai pasiryžo konkuruoti su kitais kraštais komerciniame aviacijos transporte. Jie norėtų reguliariai skraidyti su savo Tu-104 tarp Maskvos ir New Yorko ir tai kvepėtų ne tik prestižu, bet... ir doleriais.

Dabar tie sovietų spausdintieji keleiviniai lėktuvai skraido ligi Prahos ir Pekingo ir jie jau gavo teisę nusileisti Atėnuose, Damasko, Kaire, New Delhi ir net Indonezijos Jakartoje, kur vis daugiau laimi komunistai.

Ne tik Maskva šaukė, kad, girdi, mūsų lėktuvai, nusileidę New Jersey aerodrome (ties New Yorku jiems buvo uždrausta nusileisti dėl triukšmo) visus stendanti JT sesijoms New Yorke, sovietai savo delegatus ir techniką į personalą atgabeno spausdintiniu (jet) keleiviniu Tu-104 lėktuvu, tat jų tikslas buvo pasigirti, kad sovietai vyrauja ne tik karinėje, bet ir civilinėje aviacijoje.

Lėktuvas, kuriuo norima girtis...

Tačiau ne visi gal žino, kad dar 1952 metais britai su savo Comet II lėktuvais pirmieji skraidė ligi Tol. Rytų, o JAV-ės spausdintieji keleiviniai lėktuvai galėjo naudoti dar prieš 10 metų, bet nusprendė geriau ištišti jų gamybą ir išvengti defektų, savo metu skaudžiai palietusių britų Cometus. Amerikiečiai savo keleivinius lėktuvus turėtų paleisti į darbą, greičiausiai, kitų metų pabaigoje.

Antra, sovietinis Tu-104 tai perdirbtas bombonešis ir jis 5,570 mylių kelią tarp Maskvos ir New Yorko sukorė vos per 13 su puse val., o tai reiškia, kad jo vidutinis skridimo greitis bu-

vo 412,6 m. per val. Taigi, jo greitis mažai kuo skyrėsi nuo propeleriais varomų lėktuvų. Be to, sovietinis "pasididžiavimo" objektas turėjo pakelti tris kart pasifimti benzino atsargas...

Tačiau, matyti, propaganda veikia, nes britai, patobulinę savo Comet II lėktuvą, dar praėjusią savaitę pradėjo spausdinti susisiekimą tarp šiaurinės Afrikos ir Orlando, Floridoje.

Mikojano talentas laviruoti

Mikojano, 61 m. amžiaus ministerio pirmininko pavaduotojo, žvaigždė gali dar kilti. Jau buvo pranešimai, kad tik savaitę klausimas ir Anastas I. Mikojan gali atsisėsti į premjero Bulgarijos sostą.

Zvilgtelėjus į dabartinę sovietinių valdžios žvaigždžių konsteliaciją, pripažįstama, kad Mikojanui iš tikrųjų tenka daug galimybių. Jis stebėtinai ilgai laikosi ir nuostabiai sugeba išlavuoti bei išvengti pavojų.

Visi Chruščiovo prieštai yra arba jau pralaimėję kovą, jau pasmerkti tremčiai, nežinia ar eventualiai kulkai į pakaušį ateityje. Molotovas eina pasiuntinio pareigas Orutinėje Mongolijoje, stebi avis ir prisimena, kad savo metu Stalino pasiūstas pasiuntiniu Italijon L. Kamenevas už kelių metų buvo suaudytas. Greitai iškilęs, bet prastai apskaičiuotas (Paskaita į 8 pusl.)

J. TAUTOS VIRTO TIK PASAULINIO CHAOSO ATSPINDŽIU

Antradienį New Yorke prasidėjo Jungtinių Tautų organizacijos dvyliktoji sesija, o nuo rugsėjo 10 kelias dienas posėdžiavo specialioji sesija Vengrijos reikalu. Vėl New Yorkas knibžda diplomatais, vėl JTautų kuluaruose stebime politikų užkulisinius pasikalbėjimus ir... vėl sovietai su savo satelitais turi puikią progą JTautų tribūną išnaudoti savo propagandai ir kitų juodinių mui.

Pakitęs JT veidas

1945 metais sukurtoji taikai saugoti organizacija jau yra žymiai pakeitusi savo veidą. Pradžioje tikėtasi, kad joje vyraus, bent savo įtakos sveriu, didiosios pasaulio valstybės. Tikėtasi, kad galės atsirasti daugiau tokių kraštų. Viltasi, kad naujoji organizacija bent sugebės sudrausinti agresorius ir reikalui esant juos nubaus. Viltasi, kad organizacijos remuose bus įmanoma

sudaryti tarptautinę policinę pajėgą. Ji galėtų būti siunčiama į tas sritis, kur agresorius tykėtų savo auką ar bandytų ją pagrobti.

Visos viltys nuėjo vėjais. J. Tautų nepajėgumas sukiudyti sovietų įvykdytą Vengrijos išniekinimą ir paskandinimą terore buvo geriausias įrodymas, kad JT, tai organizacija, sugėbanti išskyrus socialinius, ūkinius reikalus, prarasti aštrias ar mažiau reikalingas rezoliucijas. Pagaliau, jos narių sudėtis tiek marga, nevienoda, besiblaškanti tarp įvairių simpatijų bei ideologijų, kad nebėra įmanoma pasiekti realiausių ir vakarams daugiau priimtinių sprendimų. Pasaulis yra atsidūręs chaose ir stebėtis netenka, kad J. Tautos virto to chaoso atspindžiu.

Auganti Azijos-Afrikos bloko įtaka

Šiomis dienomis priėmus nariu Malajus, dabar JTautos jau turi 82 narius, o steigimo metu jų buvo vos 50. Per pastaruosius penkerius metus ypatingai išaugo Azijos-Afrikos kraštų blokas ir dabar jis siekia 28.

Tai blokas, kurio įtaka vis didėja ir kurio simpatijas stengiasi paveržti tai rytai tai vakarai. Kita gausesnė grupė tai Centrinės ir Pietų Amerikos kraštai — jų yra 20 ir dažniausiai jos balsuoja drauge su JAV. Vakary Europa turi 14 atstovų, o sovietinis blokas — 10.

Tiek daug priartėjusi įvairių nereikšmingų valstybių į J. Tautas, kad vakariečių tarpe jau kyla ir nerimo ženklai. Pasirodo, kad ypatingai Azijos ar Afrikos kraštai, kurie mažiausiai finansiniai ar savo techniniais sugebėjimais gali prisidėti prie JT stiprinimo, kaip tik dabar rodo daugiausia noro ir sėkmės pakeipti organizacijos visumus susirinkimo darbų kryptį.

Dabar, kai jau prasidėjo JT naujos sesijos darbai, teks juos stebėti ir greičiausiai... nieko gero nesulaukti. Kai kuriais klau simais, pavz. nusiginklavimo ir kolonializmo, vėl pasireikš nepalankus vakarams balsų ir nuomonių pasiskirstymas ir vėl pasaulis bus priverstas klausytis įprastinių sovietinio bloko propagandinių kalbų. Vien dėl tos propagandos ir nelaimingai suorganizuotos Saugumo Tarybos, J. Tautos gali nebent imponuoti savo modernišku pastatų įrengimu ties East River ir milijonais dolerių, mėtomais išlaikyti gen. sekretorių ir tūkstančius tarnautojų.

Keistai atrodo didesnio dėmp-

Tabor Farmoje rugsėjo 7-8 d. buvo susirinkę Tautinės Sąjungos ir Vilties Draugijos valdybų nariai aptarti aktualiuosius reikalus. Apie pasitarimų išdavas pranešėm praėjusią savaitę. Čia to pasitarimo dalyviai, iš kairės: Dr. J. Bartkus, V. Orintas, adv. A. Ols, T. Blinstrubas, inž. J. Jorkūnas, Dr. S. Biežis, p. Olienė, dail. V. Vijeikis, J. Bačiūnas, p. Bačiūnienė, adv. A. Lapinskas, p. Biežienė, dr. J. Papienas, K. S. Karpis, P. Vėbra, inž. E. Bartkus.

Dirvos nuotr.

sio kreipimas į J.T. darbus ir kai kurių mūsų laikraščių pasinešimas kuo smulkiausiai blusinėti net kiekvienos J. T. komisijos darbus. Pačios J. Tautos belieka viena iš tragiškųjų pokarinio, besiblaškancio pasaulio apraiškų.

IŠ VISUR

Lenkų Gomulkos ir Tito pasikalbėjimai ir kelionės Jugoslavijoje užtruko visą savaitę. Sunku šiuo metu pasakyti, ar pasitarimų pasėkoje susidarys Varšuvos-Belgrado ašis, vargiai na- loni Maskvai. Tačiau per pasikalbėjimus su Gomulka, Tito pasisakė už pagrindinius sovietų užsienio politikos siekius. Jugoslavija dabar remia vengrų Kadar režimą, pasisakė už lenkų Oderio-Neisės liniją, netrukus gali pripažinti rytų Vokietijos režimą.

VEL PASMERKTA S. RUSIJA

Praėjusį šeštadienį specialioji Jungt. Tautų sesija penkias dienas posėdžiavusi, vėl pasmerkė S. Rusiją už juos ginkluotą įsiveržimą Vengrijoje. Be sovietų pasmerkimo, šį kartą numatytas ir JTautų atstovs, kuriam pavesta ieškoti priemonių, kad būtų pildomos Vengrijos reikalaujamos rezoliucijos — iš Vengrijos atitraukti sovietų dalinai ir Vengrijoje būtų įvykdyti laisvi rinkimai.

Kaip ir reikėjo laukti, sovietų ir jų satelitų delegatai šaukė, kad debatai Vengrijos klausimu esąs pasibaigę, vengrų vidaus reikalus, o Kadar vyriausybę paskelbė JTautų atstovus sutinkanti priimti tik kaip privačius asmenis.

Šį kartą už pasmerkimo rezoliuciją pasisakė daugiau atstovų, kaip pernai rudenį. Už rezoliuciją balsavo 60 kraštų, prieš 10, susilaikė 10, o vienas nedalyvavo.

Prie balsavusių prieš rezoliuciją devynių sovietinio bloko kraštų dar prisidėjo Jugoslavija. O susilaikiusių tarpe Suomija prisidėjo prie devynių Azijos — Afrikos kraštų — Afganistano, Ceilono, Egipto, Indijos, Indonezijos, Nepalo, Saudi Arabijos, Sirijos ir Jemeno.

Austrija, nors ir neutrali valstybė, pasirodė drąsi ir balsavo už rezoliuciją.

ADENAUERIS LAIMEJO VOKIETIJOJE

Kaip ir buvo tikėtasi, praėjusio sekmadienio rinkimuose Vak. Vokietijoje laimėjo ligšiolinio kanclerio Konrado Adenauerio krikščionių-demokratų unija surinkusi daugiau kaip 50% visų balsų ir pravedus 270 atstovų. Taigi jie vieni dabar turi absoliutinę daugumą.

Adenauerio oponentai — socialdemokratai pralaimėjo, surinkę per 30% visų balsų.

Adenauerio partijai laimėjus rinkimus yra tikra, kad dabartinis, 81 m. amž. kancleris vėl keturiems metams bus perrinktas Vak. Vokietijos valdžios galva.

Pažymėtina, kad 1953 m. rinkimuose krikščionių-demokratų unija buvo surinkusi mažiau balsų kaip dabar — 45,2%, o socialdemokratai anuomet gavo 28,8%. Bet šiais metais už socialdemokratus balsavo ir Vakary Vokietijos komunistai.

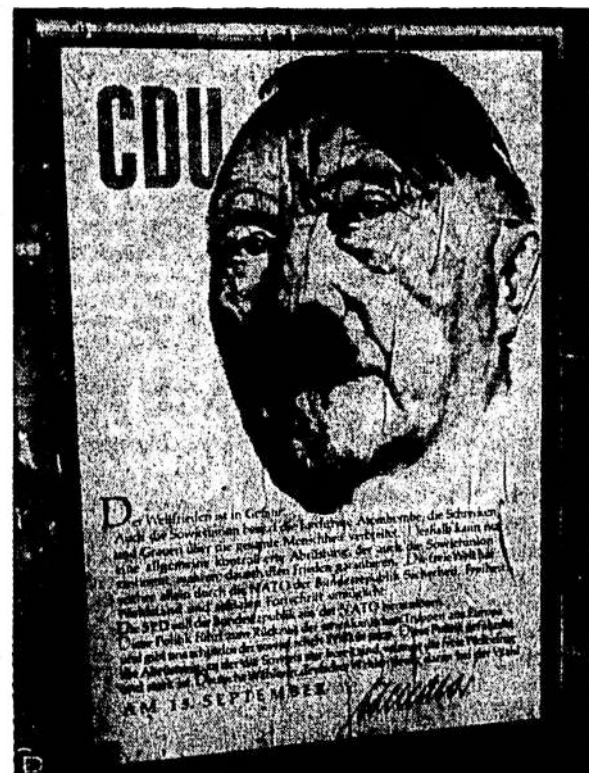
Lenkų egzilinės valdžios Londone premjeras A. Pajak lahkosi įvairiuose JAV miestuose. Kalbėdamas Clevelande jis pareiškė, kad S.-Rusija laikosi tik teroru. Gomulkos valdžią jis laiko viena iš dviejų blogybių. Lenkams patarė nesiųsti Lenkijon dolerių, nes tuo būdu palai-komi komunistai. Kitokios rūšies parama tačiau pageidaujama.

Maskva jau sutiko vakary žurnalistus įleisti į Latvijos sostinę Rygą. Neseniai joje lankėsi N. Y. Times ir CBS bendrovės atstovai.

Kitame Dirvos numeryje Jūs skaitysite pasikalbėjimą su SLA pirmininku P. Dargiu, skaitysite apie Utah — mormonų valstybę, rasite naujausius davinius apie Lietuvos sportininkų laimėjimus, skaitysite idomų J. Bačiūno rašinio tęsinį — Ir mažas kupstas vežimą verčią.

Kitame numeryje baigsi-me Prof. Balio Sruogos pasakojimų ištraukas ir sužinosit kaip jis išsilaisvino. O taip pat skaitysite į didesnę įtampą vedantį pasakojimą apie vokiečių karinę žvalgybą antrojo pasaulinio karo metu.

Neužmirškite, kad tik tiesdesnis skaitytojų skaičius įgalina laikraštį nuolat gerinti ir jį nuo ateinančių metų pradžios leisti du kartus per savaitę. Paraginkit visus savo kaimynus ir artimuosius Dirvą būtinai tuoj užsisakyti.

Kanclerio Adenauerio priešininkai norėjo žutbūt per įvykusius rinkimus jį išstumti iš valdžios. Frankfurte jo portretai buvo perdirbinėjami į Adolf Hitlerį, bet tas vokiečių nie kiek neatbaidė ir Adenaueris rinkimus vėl laimėjo. Neabejojama kad tuo patenkintas ir Washingtonas.

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: in the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitinis leidinys VILNIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D. J. (ne pelno), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Registravimas kaip antrasis klasės laiškas 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 d. įstatymą. Preraištas metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybės \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. laiško 10 centų.

Šią savaitę...

Balys Gaidžiūnas

Keletas Dirvos skaitytojų mus prašė kiek plačiau informuoti apie Lietuvos Tautinį Sąjūdį, kuris rūpinasi, kiek dabartinės sąlygos įmanoma, visuose kraštuose esančių lietuvių tautininkų apjungimu. O svarbiausia, kuris lietuvių tautininkus atstovauja Lietuvos laisvinimo veiksmuose ir kaip politinė lietuvių srovė bendradarbiauja su kitomis panašiomis lietuvių politinėmis organizacijomis.

Lietuvių Tautinis Sąjūdis, vykstant trečiajam visuotiniam suvažiavimui 1948 m. Vakarų Vokietijoje, yra paskelbęs ilgokai ruošta ir rūpestingai apgalvotą deklaraciją, kuri geriausiai ir gali atsakyti, kas yra Lietuvos Tautinis Sąjūdis, kaip jis, kaip lietuvių politinė srovė, žiūri į visus lietuvių rūpimus klausimus. Tą deklaraciją, einant dešimtiesiems metams nuo jos paskelbimo, čia ir pakartojame. Po ja yra virš aštuoniolios dešimtys atstovų parašų, tada atvykusių į trečią suvažiavimą ir turėjusių įgaliojimą deklaraciją galutinai suderinti ir priimti.

Tikėsimės, kad jos pakartotini paskelbimu ir būsimie atskaitės mieliems Dirvos skaitytojams, kurie mūsų prašė duoti daugiau informaciją apie Lietuvos Tautinį Sąjūdį. Deklaraciją spausdiname 8-me puslapyje.

Atspaudėme eilę rašinių, rašytų lenkų ir lietuvių laikraštininkų plunksna. Jie visi kalbėjo apie tas pačias Lenkijos lietuvių, daugiausia gyvenančių Punske rajone, tautines bėdas. Ten jie, atskirti nuo tėvynės, atskirti nuo tamsesnių ryšių su užjūrio lietuvių, dabar tautiniai žudomi lenkų kunigų.

Neabejojame, kad geriausiai tą didelę lietuviams daromą skriaudą pasakė per du numerius spausdintas rašinys — Septyni kaimai pragare. Jame tikrai daug simpatijos lietuviams. Jame ir daug drąsos. Pagaliau, jame nemažai ir mėsos skriaudžiamajam lietuviui. Ir reikia tik dėkoti tiems lenkams laikraštininkams, kurie tą skriaudą iškėlė. Neabejojame, kad jie tai lietuvių skriaudos bylai bus davę ir šokią tokią eiga, jeigu tik mūsų aukštieji dvasiškai tos bylos ne nutylės. Nenutylės taip, kaip pavyzdingai nutyli Draugas, bet atliks savo tautinę pareigą ir pabandys rimtai klabenti Vatikano duris.

Mes būsim labai dėkingi, jei lietuvių aukštieji dvasininkai, ras galimybę vena ar kita forma lietuvių painformuoti, kas tuo reikalaujama. O nieko nedaryti, turbūt visi sutiksime, būtų ir tautiniu ir religiniu požiūriu, didelis praskaitimas. Pagaliau, tuo reikalu reikėtų laukti akcijos ir iš mūsų diplomatinio atstovo prie Vatikano, ir čia lietuvių bus dėkingi už painformavimą, kas tuo reikalu padaryta.

Skriaudos šauksmas, ateinąs iš Punske, jau visų išgirstas. Dabar tik reikia laukti ar mes norim ir mokam talkinti, ar tik sugebam graudžias tikro skun-

do istorijas skaityti ir po to nieko neveikiant jas užmiršti.

Laikraščiuose pasirodė žinių, kad Amerikos komunistų partijos narių skaičius labai sumažėjęs. Esą, tas skaičius pradėjęs mažėti po Vengrijos įvykių. Esą, Amerikoje komunizmas neturįs palankios dirvos.

Skaityti tokias žinias, tiki jom ir netiki. Pirmiausia, kad Amerikos komunistų skaičius žymiai sumažėjęs todėl, kad prasidėjusi kova prieš komunistines organizacijas ir pavienius asmenis, kaip ir buvo galima laukti, daugelį jų suvarė į pogrindį. Antra, oficialūs Amerikos komunistų partijos skaičiai absoliučiai nieko nesako, nes juk tokie, kaip Bimba, Prūseika ir kiti sakosi, kad jie neš komunistai...

O kiek tokių Bimbų ir Prūselių turi kiekviena tautybė! Kiek tokių gudragalvių turi patys amerikiečiai!

Pagaliam ir dėl paskutinio džiugavimo, kad Amerikoje komunizmas neturįs jokios dirvos. Ir Lietuvoje tokios dirvos nebuvo. Komunistų partijoj buvo tik pirštals suskaitomas lietuvių paskaidavėlių būrelis. Bet kai Maskva jėga paverė Lietuvą, jie nieko neklausė, nori ar nenori tos santvarkos. Panašiai būtų ir šame krašte. Tegul tik jie laimi jėgos persvarą.

Taigi ir dėl to nėra ko džiugauti.

Paskutiniu metu Amerikos komunistai vėl kilsterėjo galvas. Tos naujos jėgos jiems davė palankūs Aukščiausiojo Teismo sprendimai. Davė ne tik jėgos, bet ir įžulumo. Ir kai kas spėlioja, kad visi tie džiugavimai ne realūs, nes Amerikos komunistai vėl pradeda kopti aukštyn. Kopti aukštyn pačios Amerikos nelaimė.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofis PHonport 5-1717
Residentijos ELpublie 7-7563

Dr. S. Blažis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

VAL: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiadienį ir sekmadienį ofisas uždarytas.
Siek. tik nuo 1-3 val. popiet.
Siek. 3341 W. 66th PLACE

Tel. ofis EVerglade 4-7376
Tel. buto GRaceand 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvost Medical Center

2336 West Chicago Ave
Chicago 28, Ill.

VAL: 1-3:30, 4-6:30 p. p. pirmad.
antradienį, ketvirtadienį, penktadienį.
Tik sekmadienį trečiadienį.
11-4 p. p. šeštadienį.

KAS

UŽSISAKS

DIRVA

TAS NESIGAILAJO!

KAS IR KUR

• Po Lietuvos partizanų rugėjų mėn. 3 d. įvyks pasitarimas tarp trijų Pakabės Valstybių atstovų JAV. Pirmasis pasitarimas įvyko pas Latvijos ministrį Dr. A. Speke.

Be pačio šeiminingo pasitarimo dalyvavo: Lietuvos Pasirūpinimo Chargé d'Affaires a. i. J. Kajeckas, Estijos Generalinis Konsulas ir atstovas New York'e p. J. Kaiv ir Latvijos Pasirūpinimo Chargé d'Affaires dr. A. Dinbergs.

Nutarė pasitarimus bausti periodiniai. Pirmą kartą a. i. m. s. vyks pakaitomis. Sutarta, kad sekantį pasitarimą kvies Lietuvos Chargé d'Affaires a. i. J. Kajeckas.

• Prezidentui Eisenhoweriui pasirašius naują imigracijos įstatymą, lietuvių metinė įvažiavimo kvota vėl pakilo iki 386 asmenų. Prieš kelerius metus ji buvo sumažinta iki 193. Taip pat dar keli šimtai lietuvių galės įvažiuoti kaip paskutiniojo karo bėgėlių nuo komunistinio persekiojimo.

• Baltiškųjų kraštų okupantai pagrietina liaušų cenzūrą.

Gautomis žiniomis daugelis iš Lietuvos užsienin šiuo laikų liaušų nepasiekia adresatų (paštą dingsta). Spėjama, kad bolševikai vėl pagrietino liaušų cenzūrą, kuri praėjusiam pusmetį buvo kiek sušvelninta.

• Chicagoje įvyksiam lietuvių gydytojų suvažiavime dalyvavo 121 gydytojas. Daugiausia dalyvių buvo iš Illinois valstybės.

• Lietuvos kilmės vokiečių sąskrydis Vokietijoje įvyks 3 m. spalio 6 d. Bochume. Dalyvaus ir kai kurie iš tų, kurie pastaruoju metu yra atvykę iš Lietuvos.

• K. B. Kriščiūnui rugėjų mėn. 28 d. sueina 75 metų amžiaus sukaktis. Sukaktuviniukas yra parašęs keletą knygelių, aktyviai veikęs JAV lietuvių gyvenime.

• Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga korespondenciniu būdu išsirauna naują vadovybę. Centro valdybą išrinkti: Antanas Juknevičius — pirm., Petras Višinskis — vicepirm., Veronika Kulbokienė — sekret., Marija Gimbutienė — išd. ir Pranas Galinis — informacijos vedėjas.

Kontrolės komisijon išrinkti: Stasys Santvaras, Stasė Leimienė ir Antanas Matijoška. Garbės teismas: Viktoras Biržiška, Stasys Dirmantas ir Ona Galvydienė.

NAUJENA!!!

PINIGAI siunčiami į Sov. S-gą, Lietuvą, Latviją, Estiją. Pilnai garantuota ir oficialiai 100 rublių \$10.00

Pristatoma per 2 savaites. Persiuntimas atseina \$5.00. Perlaides didžiausia suma \$50.00. Taciau galite siųsti perlaides kiek norite.

GRAMERCY

744 BROAD STREET, Room 925 NEWARK, N. J.

Licensed and Bonded by N. J. State Banking Commission

PATI PATIKIMIAUSIA FIRMA SIUNTIJAMAS PERSIŪSTI Į SSRS, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ IR KITUS KRASTUS YRA

PARCELS TO RUSSIA, INC.

1530 BEDFORD AVE., BROOKLYN 16, N. Y. Tel. IN 7-7272, IN 7-4465

Pristatymas garantuojamas gavėjo parašu. Siuntiniai išlaikomi skubiai.

Pirmieji punktai: New York City, 78 Second Ave., Tel. ORchard 4-1464. Mūsų skyriai: Detroit 12, Mich., 11441 Len. Campus Ave., TOwneand 5-4555. Hartford, Conn., 661 Albany Ave., CHapel 7-5155. Los Angeles, Calif., 121 So. Vermont Ave., DUmoulin 4-9999. Philadelphia 22, Pa., 902 North 7th St., Tel. WA 3-1747. Chicago, Ill., 9741 W. 20th St., Tel. CR 7-2126. Newark, N. J., 225 Market St., Tel. MA 3-4267.

• Lietuvių Radijo Korp. seniausią lietuvišką radijo programą Naujojo Anglijoje, vadovaujant Steponui Minkui, bus girdima sekmadieniais nuo 2:30 iki 3 val. po pietų iš kitos, stiprios stoties WLYN, 1860 kilocycių.

• Ieško Juozo Avyčiaus, kilusio iš Vartų k., Bartininkų v., Vilkauskio apskr. Pranešti: J. Skirpaitis, 1119 E. 76 St., Cleveland 3, Ohio.

LOS ANGELES

Los Angeles miesto Tarptautinio Instituto iniciatyva sukvietamie tautinių grupių atstovų posėdyje, rugėjų 10 d., lietuvių atstovavo rašytojas Jurgis Gliuda ir Vl. Bakūnas. Posėdyje pasiskelbė, kad šiemet rengiamame tarptautinės dienos festivalyje (spalio mėn. 12 ir 13 d.) dalyvaus net 32 atskirų tautinių grupių. Lietuviai tame festivalyje dalyvaus tik su tautiniais šokiais ir lietuviškų liaudies meno dirbinių parodėle.

Rugėjų 3 d. įvykusioji "Kaliifornijos Lietuvių Diena", kurios rengėjas yra šv. Kazimiero parapija, neįtikintai kad šiemet buvo sujungta su tą dieną išpuolaus tautos švente, neturėjo laukiamo pasiekimo ir buvo daug silpnėję, tiek lankytojų skaičiumi, tiek programos atvylgiu.

Skelbtasis vyr. kalbėtojas senatorius Kuobel — neatsvyko, buvo ten netgi kiti senatorių bei kongresmenų, kaip tai iš anksto buvo skelbta.

Negalėjus atvykti solistui St. Baranaukui — buvo pakviestas San Francisco operos solistas, baritonas Lombardi, kuris savo paikiu balsu įkvėpė visą programą.

Tvarkingų ir pavyzdinių Amerikos piliečių eilės papildė jau ir naujieji lietuvių ateiviai, dar vis "dipukais" tebevadinant. Prieš kurį laiką Los Angeles Supreme Court į priekusiusį teisimą (jury) paskyrė O. Bakūniene, o šiomis dienomis dar ir Br. Dūdą. Abu paskirti 1958 m. vasario mėn. teismo sesijai.

Kaip žinoma šioma pareigoms atrenkama kandidatai iš labai didelio skaičiaus tvarkingų ir pavyzdinių piliečių, ir paskiriami, vyr. teisėjo nuostata, tik patys tinkamiausi.

Patį didžiausią — sezono užbaigimui — pianininką šiemet ruošia Lietuvių Bendruomenė rugėjų 22 d. krosų sode, Los Angeles mieste, Ford Blvd. 330. Pianikas ypatingas tuo, kad bus du orkestrai, sode ir salėje, gera programa ir tyla... net iki 12 val. nakties.

MARGUTIS

yra pats seniausias Amerikos lietuvių žurnalas. Jis išleista kiekvieną mėnesį — yra gausiai iliustruotas, turtingas, įvairus ir skaitomas su malonumu.

MARGUTIS metinė prenumerata \$3.00.

Margutis adresas: 6755 So. Western Ave., Chicago, Ill.

VERTA VISU DEMESIO

Galite pasiųsti į Lietuvą ir kitus kraštus ir sau įsigyti geromis sąlygomis:

Šveicariškas ir amerikoniškas laikraštis nuo \$7.50.
Rakomos medžiagos lietuvių ir kitų kalbų rašymams nuo \$25.00.
Slavimas medžiagos nuo \$25.00.
Foto aparatai nuo \$7.00.
Akordėjonai nuo \$50.00.
Plunksninės 14 karčių auksas nuo \$3.00.
Deimantinius peilius stiklui piauoti nuo \$4.00.

Užsakymus siųskite šiuo adresu:

J. Karvelis,
3322 So. Halsted St.,
Chicago 8, Ill.
Tel. Yards 7-0677.

Neužmirškite ir šių prekių:

Valikams vežimėliai (sportiniai ir nesportiniai: du vežimėliai kartu, o kaina mokama tik už vieną).
Plokščieji albumai: Prudencijos Bičienės, Čiurlionio ansamblio, V. Jonakaitės, S. Liepos, Čikagos Vyrų Choro, Pr. Radzevičienės, J. Švedo ansamblio iš Lietuvos. Kainos nuo \$3.50 iki \$12.00.
Paskutinis naujienos: keturių agronomų Valgių Gamintojų knyga su daugybe naujų receptų kaip gaminti valgius, gėrimus ir net kaip stalą paruošti ir svečius susodinti. Gražiai įršta. Kaina \$7.50.
S. Raštikio raštai II tomas. Kaina \$7.00.

Pas J. Karvelį rasite visas gaidas, kokios tik yra lietuvių kalba, knygas ir lietuviškų plokštelių didelį pasirinkimą. Reikalaukite katalogų.

SANTARIČIŲ GYVENIME

"Dar niekad savo gyvenime nesame tiek buvę užimti" — buvo vienbalsis pirmųjų Santaros visuomeninio veikimo kursų dalyvių sprendimas po trijų dienų, praleistų Tabor Farmoje.

Kursuose, kurie iš viso mūsų akademinių organizacijų istorijoje buvo tokio pobūdžio pirmieji, plačiai išnagrinėti visuomeninio veikimo pagrindai. Kiekvieną rytą buvo patiekta eilė pamokų, kurios turėjo būti įdomios, po pietų prarastose darbo grupėse vyko praktiškas darbas ir vakarais vyko parodomieji skyriaus susirinkimai.

Darbo grupės, kurios kursantai lankė dviejomis sekcijomis, buvo trejos: spaudos, gyvyjo žodžio ir skyriaus valdybos veiklos. Spaudos sekcijoje iškeltas įvairių žanrų straipsnių rašymas viešojoje spaudoje (pauzodujant visą eilę iš mūsų spaudos parinktų gerų ir blogų pavyzdžių) ir organizacijos biuletenio leidimas. Kiekviena sekcija parėdė ir išleido po biuletenį. Abu biuleteniai ("Liberalistinis Impromptu" ir "Rašytinės Pabros") įdomūs, ir kaip parašyti per porą valandų, visai gerai.

Gyvyjo žodžio sekcijoje buvo supažindinta su efektyviausiais kalbėjimo reikalavimais. Ir čia patiekiamas turėjo progos panaudinti savo išklaibą juostoje. Skyriaus valdybos darbo grupė buvo svarstyta veiklos planų susistymas, sprendimų darymas, idėjų atradimas, atrinkimas bei praravestas skyriaus valdybos posėdis, sprendžias kelias iškeltas problemas.

Rytiniuose pašnekesiuose duotos pagrindinės žinios apie skyriaus pirmininko, sekretoriaus ir išdinkno pareigas, narių įjungimą į veiklą, vadovo savybes, pirmininkavimą bei sekretoriavimą susirinkimuose. Vakariniuose susirinkimuose buvo praktiškai prikalbomos įgautos susirinkimo vedimui žinios. Kiekvienam susirinkimui rinktas kitas pirmininkas, o sekretoriavimą net trys sekretoriai. Trejos paskaitėdės kursantai buvo supažindinti su "Mūsų apylinka" (Studentų Sąjunga, spauda ir politinės grupės). "Santarių" (Studentų Sąjunga, spauda ir politinės grupės). "Santarių" (Studentų Sąjunga, spauda ir politinės grupės).

Čikagos jūrų skautės turėjo įvykį į Raviną parke įvykus koncertą. Išvykų organizavo Dalia Lukošienė.

Clevelando santaričiai ruošiasi Chicago lietuvių "Pirmyn" choro viešnagei. Clevelande choras pastatys lietuvių kalboje operetę "Šikšnosparniai". Pono Kazio Steponavičiaus vadovaujamas "Pirmyn" choras kitais metais švęs 50 metų sukaktį. Jo veikla lietuviuose plačiai žinoma. Visi clevelandiečiai kviečiami operetėje gausiai dalyvauti. Ji įvyks spalio 27 dieną Slovenian auditorijoje.

Chicago skyrius su Sambūrių "Sivisa" turėjo bendrą iškilmingą šventę pas p. Mildą. Praravta gili B. Bušackio paskaita ideologine tema. Vakar įvyko jaunos laukos ir šokiai.

Išrinkta Santaros Filiterių Valdyba pareigoms pasiskirstė: Juozas Anuškevičius — pirmininkas, Leonas Sabaliūnas — sekretorius, Zenonas Rekašius — išdinkas, Vytautas Kavolis ir Raimundas Niekšas — nariai. Valdyba išrinkta korespondenciniu būdu praravestose rinkimuose dalyvaujant visiems Santaros filiteriams.

Lietuvių Bendruomenės Los Angeles apylinkės švietimo ir kultūros komisijon įeina Vladas Gytis.

Dangutė Dabylė, Santaros įgaliotinė Baltimorėje, turėjusi pateikti liauškos liukus Santaros suvažiavime, savo programos švarkas Tabor Farmoje sulaukė. Linkime jai greit nusiimti. Kuriamos dalyvavo 21 asmuo iš įvairių Santaros skyrių. Gražiai buvo atstovauti rytinių grupių.

DETROIT

DETROITIEČIAI Į SALPOS TALKĄ!

Detroito Balso skyrius organizuoja visą rinkimą rugėjų mėn. 28 dieną, ketvirtadienį. Šioji kasmetinė rinkimava daro daugiausia pajamų, kuriomis palpami lietuvių tremtiniai.

Prisidėti prie Balso salpos darbo dabar yra geriausia proga. Per keletą rinkimo valandėlių gali sušelpiti ne vieną vargę esantį lietuvi. Tie, kurie vienokių ar kitokių priežasčių verčiami negali pasaukti iš savo uždirtos algos, turi išeiti į gatvę su Balso dėdute ir surinkti daugiau negu savaitinį uždarbį.

Rinkimava leista Detroito miestie ir Hamtramck'e.

Rinkėjai registruojasi pas E. Paurazienę — UN 2-3298, VI. Staškevičių — TE 4-0223, A. Patalsauko ir J. Petrulionio krautuvėje "Gaiva" (3570 W. Ver-nor), kur galima ir dėdutes kasdien atsiimti. Sekmadienį po pamaldų jos dalinamos prie šv. Antano bažnyčios.

Jei mes 28 d. galėtume išeiti į gatves bent 500 lietuviškų įjasmų vedini, nors ir tektų nutraukti poilsį kojomis keletui valandų ar tą dieną atsisakyti nuo pietų gamybos, galėtume didžiulius esą turį lietuviškos dvasios ir krikščioniškos artimo meilės. O tie, kurie bus priversti dirbti viršvalandžius, o savaitinį atlyginimą pakelti virš 100 dolerių, galės be jokios skriaudos sau ir savo šeimai prisidėti didesnei aukai.

Toji diena tebūna lietuvių susipratimo diena.

A. Musteikis,
Jūsų bendramintis

DETROITO LIETUVIŲ SEŠTADIENINĖ IR LITUANISTINĖ MOKYKLA

jau pradėjo iš eilės dvienuosius mokslo metus.

Šiame mokslo metais sutiko dirbti šeštadieninėje mokykloje vedėjas mok. A. Misūnas, mok. Arbačiauskienė, A. Dulaitienė ir P. Zaranka, Lituanistinėje — vedėjas mok. J. Švoba, mok. A. Arbačiauskienė ir p. A. Vaške-lius; pavaduoti sutiko mok. Gogelis, Grėlius, Kriščiūnas ir dr. Mišulis.

Abi mokyklos yra šv. Antano parapijos mokyklos patalpose. Šeštadieninė pradės darbą kiekvieną šeštadienį — 9 v. 30 min., o lituanistinė 12 val. 30 min. ir baigs 3 val.

Visi tėvai, kurie dar neprašė savo vaikų, kviečiami tai padaryti ir leisti vaikus nors tą vieną dieną per savaitę į lietuviškąją mokyklą.

J. A.

STUDENTAI KVIECIA

Mieli kolegos — es studentai, ju būchialai ir lietuviškas jaunimas, nepraleiskite gražios progos pabendrauti ir pasilinksminti prasidedant naujiems mokslo metams.

Šių metų rugėjų 21 dieną, ketvirtadienį, 7 val. vakare, ADRKF ūkyje įvyks Initium Semestri, ruošiamas studentų pajėgomis. Linkama programa kartu su galvui rudens vėju ir auksiniais lapais žavingai nutels kiekvieną atstališkių.

SAVE

Lietuvių kultūra Gomulkos lenkų akimis

Rašo J. A.

SEPTYNI KAIMAI PRAGARĖ

Andrzej Blinkowski ir Andrzej Wasilkowski

(Tęsinys iš praeito numerio)

Netrukus po to, kai delegacija grįžo iš Lomžos, iš sakyklos buvo skaitomas vyskupo gyventojų įsakas laiskas. Tada lietuviai antrą kartą urmu aplėdo bažnyčią. Po to buvo kartojama grėsminga ir nušimtinio gaubianti tikinčiųjų veidus žinia: iškeikimas. Sunku pasakyti, kas tą garsią paleido, gal būtų jis nebuvo slepiamas kurijos planuose.

Tačiau sąjūdimas buvo didelis. Skriaudos, kuri buvo parodyta lietuviams katalikams, pajautimas siekia pažėsti tautinius jausmus net ir tu, kuriems tikėjimas gyvenime nėra pirmosios svarbos dalykas. Tačiau daugumai septynių kaimų lietuvių religija yra kiekvienos dienos gyvenimo turinys. Atgyja sena lietuvių neapykanta lenkų dviasikijai, kuri vaidino ne itin garbingą vaidmenį ilgąmetėje Lietuvos istorijoje. Žmonių atmintyje tie reikalai jungiasi su netolimos praeities jausmais. Nereikia būti net Punske, ir kitur šios žinios pasiekia, kad Lenkijos lietuviai patyrė daug vargų, kurių šaltiniai buvo taip vadina mieji "susikreivinimai". Jie sudarė žmonių grupę, kurie oficialiai neegzistavo. Jei sutiksime su tuo, kad lietuvių nebuvo, tai tada pasieksime labai logiškų išvadų, kad yra nesamone steigti lietuviškas mokyklas, burti lietuviškas draugijas, išrašinėti lietuvišką spaudą ir knygas.

Tačiau, jei kas atvyksta į Seinus arba Punksą, jei kartais tuose kraštuose važiuoja trečiaja klase, tai jis turi būtinai nugirsti svetimą, lietuvišką kalbą. Lietuviai galėjo "neegzistuoti", vien ministerijų valdininkų žinioje, tuo tarpu vietiniai valdžios pareigūnai lietuvius labai gerai žinojo, ir kartais net vedė specifinę "tautybių politiką".

Tremtinių grįžimas

Su 1949 metų pabaiga iš tų žemių išvežta varu mažaisiais penkiolika lietuvių šeimų. Su išgąsčiu buvo žiūrima į sunkvežimius, kurie siuvo po apskritį. Valdžios atstovai ir valdininkai, važinėdami sunkvežimiais, pasirodėdavo su įsakymais. Reikėjo krauti daiktus, atsiveikinti su viskuo ir su visais — dažnai paskubomis.

Mažoje Trakiškių stotelėje stovėjo garuodamas traukinys, sudarytas iš ilgos eilės prekinųjų vagonų, laukdamas ištremiamųjų... Po kelių dienų jie turėdavo progos pereiti perinamąją koncentracijos stovyklą Stargardę, iš kur jie buvo siunčiami įvairioms paskuboms.

riomis kryptimis į Atgautasias žemes.

Tai vis labai skaudūs dalykai, apie kuriuos Punske labai gyvai prisimenama. Kam tada tiek daug šeimų ištremta? Punske vyrauja nuomonė, kad trėmimai palietė tuos, kurie palaikė bet kokius ryšius (labai dažnai nepagrįsto pobūdžio) per netolimą sieną.

Jau bus beveik du metai, kai išvežtiesiems lietuviams leidžiama grįžti į savo ūkius ir į savo namus. Ta teise pasinaudojo beveik visi.

Tai dinga šiandien, ačiū demokratiniams pasikeitimams mūsų krašte, visi nesutarimai, kurie buvo kilę tarp lietuvių ir valdžios. Liko tik tai Bažnyčia. Tuo adresu šiandien yra siunčiami skundai. Neraudę teisybės Lomžoje, tikintieji šaukia pagalbos ir kitą valdžią. Siekė pagalbos net iš... LJDPC (Lenkijos Jungtinės Darbininkų Partijos Centro Komiteto, kitaip sakant, komunistų partijos centro komiteto, J. A.).

Tai štai iš kelių pokalbių ir pasakojimų išryškėjo pagrindiniai septynių parapijų kaimų ginčas; matome jį aiškiai, kaip ant delno. Sprendimas gali būti labai nesudėtingas... Punske gyventojai gerai žino, kad yra pora lietuvių kunigų, o dar daugiau yra tokių, kurie moka skambią Gėdimono kalbą. Tiksliai jie yra laikomi tokiose parapijose, kuriose negali tu savo žinių panaudoti Bažnyčios naudai.

Tačiau atrodo, kad jausmai išsisiūbavo ir kitoje pusėje. Tuo labiau, kad kunigai dar nepripažėjo prie tvirtų tikinčiųjų pažiūrų. Galimas dalykas, kad įkaitę lietuviai nevisada turi raciją. Galimas dalykas, kad primeta kunigams padidintus priekaištus. Tačiau yra žinoma, kad bažnyčia visada, ne tik lietuvių atžvilgiu, nenusileidimo dvasia pasižymi, kai liečia parapijos reikalus; tikrumoje tai yra Bažnyčios reikalas. Tai reiškia dar ir tai, kad lietuviai sudaro labai smulkų tautinį vienetą akivaizdoje viso krašto, nors vyrauja Punsko parapijoje. Tuo būdu jie yra labai įjautrinti dėl visuomet persekiojimų tautiškų jausmų, dėl to ar nevertėtų jiems ištiesti rankas?

1) Dabar veikia Lietuvos visuomeninė-kultūrinė draugija. Punske matome labai dailius Lietuvos kultūros namus. Dviejose pradinėse ir vienoje vidurinėse mokyklose dėstomoji kalba yra lietuvių kalba, o septyniolikoje lietuvių kalba yra dėstomas dalykas. Lietuviai taip pat eina įvairias pareigas vietinėje administracijoje.

ka. Reikia tačiau turėti vilties, kad sveikas protas, kuris yra daugelio Bažnyčios vadų vadovaujantis pažymys, gal ras sprendimo kelią ir šiame reikale.

Vienas lietuvis veikia pasakė reporteriams Punske: "Jei kunigai nenusileis, šauksimės į Tarybinę Lietuvos valdžią". Tiesą pasakius, toji valdžia nėra "kreipimosi instancija". Lenkijoje vykstančių sunkumų atžvilgiu ir sunku pasakyti, kad galėtų imtis tokios rūšies konflikto sprendimo. Kam tačiau reikalingi tie kviškai ant valstybės sienos? Jie pareikalauja beveik visos lietuvių energijos, atitraukdami juos nuo kitų reikalų, gal lygia dalia svarbių. Apie tuos kitus reikalus, vykstančius trikampyje Trakiškiai-Sypiliskiai-Kreivėnai, galima bus išmintingai pakalbėti tik tada, kai Punske parapijos lietuvių ginčas su klebonija nesikirs protų: nei vietinių jų priešų, nei atvykėlių, įtrauktų prieš jų pačių norą į tą konfliktą.

Jau septyni lietuvių kaimai eina į pragarą — pasakė vikaras Kwaterski, kai vieną dieną ginklų pasėkoje, lietuvių mokinių neatėjo į jo vedamą religijos pamoką Navininkų mokykloje.

Septyni žengiantys į pragarą kaimai trokšta tikrai garbinti Dievą savo senolių kalba. Jų gyventojai galvoja gana nesudėtingai, kad DIEVAS SUPRANTA LIETUVISKAI.

Šį straipsnį puošia trys minių įvykių ir vietų nuotraukos, po kuriomis yra tų pačių autorių ir liečiantys tą patį reikalą parašai, kuriuos taip pat randame reikalo skaitytojams pateikti. Pirmoje spalvotoje nuotraukoje matome dalį procesijos prie kryžiaus, kuris yra paminėtas straipsnio pradžioje, ir pridėtas šis komentaras:

"Buvo jau laikas pradėti pamoką, kai vikaras Kwaterski pasukė bėgimo į jį mokyklos pastatą. Mašinaiškai atidarė dešinėje karidoriaus pusėje duris, laukdamas įprasto kojų čezėsio ir keliamų suolų bilsėsio. Bet iš nuostabos tą akimirka vikaras apmirė — klasė buvo tuščia."

Antroji nuotrauka vaizduoja Punske tuščią gatvę, kur matyti einantį nedidelį berniuką ir du tėvus vedančius už rankų mažą vaiką. Komentaras yra tokie: "Karštą vasaros dieną pagrindinė, nors kupota, Punske gatvė tuštėja ir tik retai tepasirodo laikas, kuris atgaivina mieguistą, saule prisotintą gamtovaizdį. Toluoj, kitame kaimo gale, šaukna iš medžių du galingi bažnyčios bokštai. Čia, šale to akmens pastato prisigūžusi nedidelė klebonija, kurioje gyvena žmonės, į kuriuos lietuviai Punske gyventojai žvelgia nedraugiška akimi. Ginčas dėl bažnyčios tebevyksta..."

Trečioji nuotrauka. Medžių pa-

unkmėje ankščiau minėta Dievo kūno procesija. Pirmame plane suklaupta smėtis. Daugiausiai moterys: giliai baldachimas, prie jo du kamžoti vyrai su žibintais ir baltai vėdinčios mergaitės — gėlių barstytojos. Parakas yra toks: "Dievo kūno dievą Punske vyko dvi procesijos — lenkų ir lietuvių. Tai yra reiškinys, kurio čia niekad anksčiau nėra buvę. Tai apšvieta ir lietuvių, kurie nori ta proga įvairinti kylį tarp savęs ir lenkų. Kam to reikia? — paklausia nuosai-kesnieji. Per lenkišką procesiją, kuriai buvo suteikta pirmenybė, nors lenkai Punske parapijoje sudaro neįtikėtinai mažumą — buvo nešamos bažnytinės vėliavos su lenkiškais parašais. Per lietuvišką procesiją — lietuviškos vėliavos. Kam tas atskyrimas taip toli pastūmėtas, kam tuo būdu erzinti vietinių lietuvių jausmus?"

DIRVA

LAUKIA

JOSŲ TALKOS!

Belgijos princas Aleksandras, 15 m., Bostone operuojamas širdies ligų specialisto Dr. R. Grossa. Viršų princas su savo motina, apačioje jo daktaras.

2000 LAIPSNIAI

STROH'S ALUS YRA VERDAMAS PRIE 2000°...
PADARO SVIESESNIU, SKANESNIU,
DAUGIAU GAIVINANČIU!

Jums patiks

Stroh's

yra šviesesnis!

DABAR UŽ VIETINES KAINAS!

Stroh's yra Amerikos vienintelis ugnim verdamas alus!

The Stroh Brewery Co., Detroit 26, Michigan

PALECKIO IR MATULIO MISIJA LONDONE

Londone, vykstant 46-ajai Tarp parlamentarinės Unijos konferencijai, Sovietų Sąjungai atstovavo Aukščiausios Tarybos Prezidiumo pirmininko vienas iš daugelio pavaduotojų Justas Paleckis ir tos pačios Tarybos deputatas, Mokslo Akademijos pirmininkas prof. J. Matulis.

Matyt, jie abu laikomi labiausiai patikimais sovietų politikos atstovais tarptautinėse konferencijose, nes J. Paleckis pernai dalyvavo tos pačios Unijos konferencijoje Nioje, Prancūzijoje, o J. Matulis ne taip seniai, kaip vienas sovietinės delegacijos narių, gavo pasireikšti Jungt. Tautų pilnatos sesijoje.

Šį kartą abu sovietiniai garsiakalbiai tiek pasireiškė Londone, kad vakarų spauda jų propagandinės, Maskvos pilnai aprobotoms kalboms paskyrė nemažą dėmesio. Pvz. New York Times dienraštis plačiau papasakojo apie "karingą" Justo Paleckio Londono kalbą, anustelbusią ramias ir nuosaikias kitų delegatų kalbas.

Karalienė Elžbietai atidarius konferenciją, J. Paleckis, drauge su kitais sovietų delegatais turėjo nušviesti tariamai neegzistuojantį sovietų agresijos pavojų. Britų premjero, diplomatų akivaizdoje Paleckis bandė pateisinti sovietų intervenciją Vengrijoje. Girdi, Vengrijai grėsė fašizmo atgimimo pavojus...

J. Paleckiu tinkamai atsakė belgų delegatas. Kitas sovietinės delegacijos garsiakalbis — J. Matulis turėjo progą pasireikšti, kai JAV delegatas, Atstovų Rūmų narys iš New Yorke, K. B. Keating'as aštriais žodžiais palietė sovietų ir vengrų komunistų naudojamas priemones susigražinti pabėgėlius, jiems grąsinti ir juos grobti. Keating siūlė tuo reikalu priimti rezoliuciją.

Panašiai kaip per JTautų posėdžius ir šį kartą J. Matulius atiteko vaidmuo pareikšti sovietines pažiūras pabėgėlių reikalu. Matulis išskėlė gandus apie tariamai netikras tų pabėgėlių kraštų gyvenimo sąlygas, jis siekė pasmerkti organizacijas, kurios, girdi, naudojančios pabėgėlius kaip politinės prievartos įrankius. J. Matulis diskutavo su amerikiečiais vis šaukdamas apie propagandą, kuri atbaidanti pabėgėlius grįžti į savo kilmės kraštus.

Kaip matyti šioje Unijos konferencijoje, kurioje dalyvauja 49 kraštų delegacijos, sovietai rado naują dirvą paskleisti savo propagandą. Niekas nerado reikalo jiems priminti, kad Maskvoje veikianti Aukščiausioji Taryba, žiūrint Vakaruose priimtos tvarkos, negali būti laikoma tikru parlamentu. Lygiai ir Paleckis su Matuliu tegali būti laikomi tik sovietų propagandinėmis iškamšomis. (r)

KAMINO PAUNKSMĖJE

Iš rašytojo Balio Sruogos naujausios Lietuvoj išėjusios knygos — Dievų miškas.

Man tebesant ligoninėje, ligoniai pradėjo į ją grįžti it skruzdėlės į medaus puodynę. Lageryje įsisiutėjo epidemijos: visokios šiltinės ir labai pavojingas vidurių sukrikimas, lageryje nelabai geru vardu vadinamas, mirtingumu prašokęs visas tris šiltines.

Ligoninėje — vietos mažai. Ligoniai netelpa. Ėmė guldėti į lovas po du, po tris žmones: Guldo, kas kaip pasitaikė. Atvirą džiovininką su šiltininku, plaučių uždegimu su paleistviduriu. Vėliau, kai liga pasiškėdavo, ligonius imdavo rūšiuoti. Paleistvidurius sugabeno į atskirą kambarį, suguldė po du, po tris į lovą. Smarvė iš tojo kambario tirštais sluoksniais bangavo per visą ligoninę. Pro kambario šalį praeiti buvo sunku. Daug geriau buvo mirti negu tame kambaryje sirgti. Patekęs į tą kambarį, ir skubėdavo atsiveikinti su šiuo pasauliu. O šiltininkam buvo įsteigta net atskiras barakas. Prasidėjo šio-čia tokia kova su epidemijom.

Kovoti su jomis buvo gyvas reikalas. Lageryje buvo paskelbtas karantinas. Tai yra: nauji kaliniai į lagerį buvo priimami, bet iš lagerio nė vienas neišleidžiamas. Na, dėl to dar nebūtų buvę reikalo su epidemijomis kovoti, — kalinių būtų buvę pakakę. Bet atsitiko kitas, daug blogesnis dalykas.

Visoje apylinkėje, iki pat Gdanskio, pasiklido gandai, kad lageryje siaučia baisios ligos. Vokiečiai, apylinkių gyventojai, žinia, kaip vokiečiai, bailsiai nenori be reikalo mirti — bailsiai bijo epidemijų. Tad šitie gyventojai pradėjo visą gerklę rekti, kad lageris bailsiausioms ligoms juos apkrėsias...

Kas pas civilius gyventojus iš lagerio ateina? Negi kaliniai ateis. Ateina esesininkai. Kas papirkliaut, kas — pagirtukliaut, kas — pamergeliut, kas šiaip sau pasmaguriut. Civilikai, visokios karos našlės ir gyvenašlės, ir pradėjo rekti, kad lagerio esesininkai jom visokias bacilas nešioja. Čia tai ir

valdžiai buvo ko susirūpinti. Ji ėmė ir uždėjo karantiną ir visiem SS berneliams. Kol lageryje siaučia epidemijos, niekas iš SS vyrų nebegali iš lagerio išeiti.

Nebegali nei žmonelėms cukraus ir margarino nuvežti, nei kur samagono susižejo, nei su kokia nors gyvenašle kaime per nakletę pasijototi.

Nori valdžiai ar nenori, bet vis dėlto teko jai pradėti su tomis epidemijomis kova. Negi sėdės SS karštygiai, visą laiką lageryje uždarę? Ko gera, gal dar ir jie pradėti mirti. Juo labiau, kad trejetas jų jau garbingą pavardę davė — ėmė ir pasimirė.

Bet epidemijų pradžioje ėjo talkingiausias visokių bacilų sugyvenimas ir susikryžavimas.

Man į lovą buvo paguldytas ligonis su vidurių šiltine, kurio šiaip taip atsikračiau, atidavęs mūsų palatos sanitarui savo dieninę maisto porciją.

Kiti lietuviai inteligentai, patekę į ligoninę, rado paprastesnę išeitį, ėmė mirti vienas kito. Pirmas iš jų mirė gulėdamas pirmame aukšte po manimi, — ligoninėje buvo

dvių aukštų lovos, — aš, kaip sveikstas, išsikėliau į antrąjį aukštą.

Mirtininkų eilę pradėjo Puodžius, mokytojas matininkas, buvęs karininkas, aukštąsias tvirtas 47 metų vyras. Jis, tiesą pasakius, jau seniau pradėjo silpnėti. Per rytinius patikrinimus mudu su juo šalimais stovėdavome ir drauge, it iš anksto susitarę, alpdavome. Ligoninėn pateko įsiai, jau turėdamas daugiau 39 laipsnių šilimos. Pasirodė, plaučių uždegimu jo susirgta. Ligoninės gydytojai apžiūrėjo jį tiksliai į trečią dieną. Davė jam aspirino ir įsakė padaryti kompresą, kuris buvo padėtas vos sekamą dieną, kai ligonis ėmė jau sąmonės netekti.

Su tokia temperatūra žmogui bailsiai norisi gerti. Bet lageryje ligoninėje net šiuo atžvilgiu niekuo nebuvo galima padėti. Nevirinto vandens gerti negalima, o virinto — nėr kaip nėr. Tris naktis blaškėsi vargšas, maldaudamas nors lašelio vandens, — deja, ir to lašelio ligoninėje nebuvo galima gauti. Jam beklejojant, nuolat valdenosi, kad jį kiša į krematoriumaus pečių, kad jis jau pro kamina lekia. Kiek bepaįgėdamas, gynėsi jis nuo

to, bet nuraminti jo jau nebebuvo galima.

Prasė, maldavo pašaukti iš kito barako jam artimą vieną kitą žmogų, — jis jau jaučė gyvenimo pabaigą. Prasė lietuviškai, lenkiškai, rusiškai, vokiškai, nurodinėdamas, kuris barakas, kambarys ir lova. Ir tai įvykdyti nebuvo galima. Niekas nedrįso naktį pereiti per kiemą. Ties kiemu bokšte stovėjo kulkosvaidis ir visus naktibaldas, pasirodantį kieme vėliau nustatytu laiku, šaudė neperspėdamas. Likusių paskutinės nakties dalį praleido Puodžius besiginčydamas su komendantu. Komendantas, žinoma, pašal nebuvo, bet ligonis vaizdavosi jį esant čia pat. Dėstė įsiai komendantui visus lagerinio gyvenimo prašmatnybes. Jau oro jam ėmė pristigti, jau tiksliai po vieną skiemę jis begalėjo ištarti.

— Po-ne ko-men-dan-te, ich bit-te um die Ge-rech-tig-keit, — prašau teisingumo, — vos vos pravaitojo įsiai. Pravaitojo ir užgeso.

Užgeso lovoje, vadinasi, pasilaisvino vieta. Tuojau atbėgo sanitarai, pfliegeriais vadinami, apžiūrėjo dantis, nuvilko marškinius

r mažas kupstas vežimą vežėla

J. J. BACHUNAS, Tabor Farm, Sodus, Michigan

Laisvieji lietuviai dabar, kaip niekad praeityje, yra išsiskleidę po visą pasaulį, po visus žemynus. Skaičiumi jų daugiausia yra Amerikoje, bet dar nemažai pasilikę Europos kraštuose, kiti Australijoje, o mažiausia turbūt Afrikoje ir Azijoje. Tiesa, Azijoje, Rusijos Sibire, dabar yra desimtytys tūkstančių labai gerų lietuvių, bet jie ne laisvieji lietuviai, o komunizmo ištremtieji sunkaus darbo vergai.

Mes visi laikome savaime suprantama tautine pareiga, kad visi lietuviai turi prisidėti prie Lietuvos laisvės bylos palaikymo ir stiprinimo. Visi sutinkame, kad reikia kaip galima viečiau ir suderintai vesti propagandą už Lietuvą. Ir kad tik taip tegalima daugiau laimėti tarptautinėje plotmėje.

Amerikoje jau nuo seno rūpinamės, kad Lietuvos laisvės bylą žinotų ir mus peremtų plačioji Amerikos visuomenė. Labai gera ir labai svarbu, jei tokius kontaktus turime Washington, D. C., kur ALTaryba, ALT Sąjunga ir kartais kitos mūsų organizacijos laikas nuo laiko informuoja Amerikos vyriausybę. Bet ne mažiau svarbu, kad šiame demokratiname krašte ir Amerikos visuomenės, plačioji publika nuolat būtų mūsų veiklama ir informuojama.

Šiuo atžvilgiu yra daug priemonių nuolatinei mūsų veiklai. Gerbini pavieniai paskaitininkai įvairiose vietose kur jie randa progos įeiti į amerikiečių draugijas, klubus, suvažiavimus ir ten tarti žodį apie Lietuvą, priminti Lietuvos laisvės bylą.

Tai prasme vienas gis iš pačių pavyzdgingiausių būtų suminėti Lietuvos konsulas Chicagoje p. Daužvardis, kuris per eilę metų rūpestingai ir su tikru pasiaukojimu tokioje veikloje dalyvauja.

Po to, yra Amerikos spauda, radijas, televizija, meno parodos, įvairūs meno festivaliai... Praėjusiais ir šiais metais Amerikos Lietuvių Bendruomenė Chicagoje pasigerėtinu būdu buvo sukurusi didelį ir gražų progų, kurias turėjome tinkamai išnaudoti lietuvių ir Lietuvos propagandai plačiojoje Amerikos visuomenėje.

Pernykštė dainų šventė ir šiemetinė lietuviškų šokių šventė buvo labai stambūs įvykiai, su kuriais drąsiai galima išsėti ir už lietuviškos bendruomenės ribų.

Kada mūsų publika ir mūsų dainininkai ar šokėjai užpildė tokią milžinišką Amphiteatrą Chicagoje, kuriame įvyksta ir Amerikos nacionaliniai seimai, kaip respublikonų ar demokratų partijų, tai jau yra didelė proga ir stambūs įvykiai, su kuriais galima įeiti ir į didžiąją spaudą, ir į radiją, ir į televiziją.

Tai nėra dažni dalykai, ir tai nebėra jau vien lietuvių reikalas, bet jis gali būti ir visos Amerikos ir Kanados reikalas. Tiesa, Chicagoje spauda apie tuos įvykius gražiai ir teigiamai rašė. Bet to neįtenka. Būtų reikėję, kad tos mūsų šventės daug plačiau į radijo programas, į televiziją būtų įjėję ir jomis ausdometų tokie didieji Amerikos magsazina, kaip Life, Time, Look... Jie panašaus didelio masto įvykius noriai atžymi ir tuo dar daugiau išpopuliarina, bet čia reikia iš anksto turėti tinkamus kontaktus, tinkamai sudominti, reikia vieno ar daugiau žmonių, kurie žinotų ir mokėtų, kaip tokius kontaktus sumegauti ir kaip juos atlikti.

To mes dar nesugebėjome padaryti ir tos geros progos neuvo kaip reikiant panaudotus. Ka nors panašius atsitęję darant, verta iš anksto gerai apgalvoti ir pasiruošti ir sudaryti sąlygas išaugti naujiems mūsų public relations specialistams. Kitais mes neišsime plačiau, nors tam savo darbais jau ir būtume nusipelnę.

Šios mintys man atėjo į galvą dar ir dėl to, kad Chicagoje mes turime labai gausų lietuvių skaičių ir labai daug puikios lietuviškos šviesuomenės, kuri geriausiai gali prisidėti prie lietuviškos propagandos ir išplėsti reikiamus kontaktus su amerikiečių visuomene. Lengvai galėtume išversti didelį vežimą, nes čia tikrai nesame mažas kupstas.

Norėčiau šia proga duoti kitą pavyzdį, kur dideliems darbams kartais užtenka gana mažo skaičiaus žmonių, arba tariant pagal lietuvišką priežodį, kur ir mažas kupstas didelį vežimą išverčia, jeigu jis tik yra kietas ir tvirtai laikosi.

Palaikant kaikiuriuos santykius su Vokietijoje gyvenančiais lietuvišiais kultūrininkais ir bendruomenininkais, man jau ne vieną kartą teko įsiliškinti, kad ten ir labai mažas jų skaičius, labai mažas "kupstas" (palyginant su Amerikoje gyvenančiu skaičiumi) nori, moka ir gali ne vykti "didelį vežimą išversti" — padarbuoti lietuvių bylos naudai ir Lietuvos bylos propagandai.

Palyginus su Amerikos lietuvių didžiulėmis kolonijomis, šviesuolių skaičiumi ir mūsų turtingumu lygiu, tokioje Vokietijoje lietuvių šiandien tėra tik nedidelis "bendruomenė". Tačiau jie ten neturi stambaus ir patirtinio užnugario, kaip mes Amerikoje, bet atlieka gana stambius visuomeninius, kultūrinius ir politinius uždavinius.

Kaip teko patirti, pvz., po ACEN sesijos Strasburge, po kiekv radijofonams buvo parasyta nemažai komentarų apie sesijos darbus ir specialiai lietuvių

reikalus. Buvo paruoštas straipsnis net lietuvių kitiškių spaudoje ir jų išspausdintas, kurį vėliau dar perspausdino ABN Correspondence.

Vokietijos Lietuvių Bendruomenės vardu (nors iš tikrųjų tai tik vienas ar poros pasileidusių asmenų darbas...) parengta ir nešiojama bus lietuvių vaikams patalpa, kurioje su lietuvių vaizdais, tautinėmis simboliais, pasakais, karališkais, policiniais ir t. t. Viena puoselė bus spalvoti paveikslai, kitose be spalvų, paliekant vaikui pačiam juos nuspalvinti.

Ruošiamas long play plokštelė, su katarionis Amerikos Balso programų valandėmis. Taip pat ruošiamas jaunamenei baldimas Raudonkale, vardu "Kallone po Lietuvą". Netrukus išleidžiama šokių kompozitoriaus Nelhybe' labai vertingos "DAINA SUITE", orkestrinė partitūra.

Reikėtų pagelbėti, ir be abejo atsitęję galės būti išleidžiamos ir tinkamos lietuvių kompozitorių veiklų partitūros, kuriose galės naudotis simfoninis ir radijofonų orkestrai. Tokie dalykai nepigiai kaštuoja, ir čia negalima tenkintis vien privačia

parama. Prie to turėtų dėti ir mūsų visuomeninės institucijos. Spalio mėnesį įvyksta tarptautinė knygų mugė Frankfurtėje, kur labai dalyvauti ir pabaltiečiai su savo tremties leidiniais. Tai organizuoja Lietuvos Laisvės Komitetas iš New Yorko, bet visą juodąjį darbą atlieka Vokietijos lietuviai. Taip pat spalio mėnesį Bremene įvyks Pabaltiečių Kultūros Dienos, kurioms specialiai ruošiamasi. Pateiktas maitais juokios kultūros dienos buvo įkviestas labai sėkmingai Stutgarite. Jos labai daug prideda prie Lietuvos propagandos per tautinį meną, muziką, dainą.

Man pačiam rūpi, ir atrodo būtų verta išleisti nedidelį vežimą apie buv. Lietuvos užsienio reikalų ministrą Dr. Zaurių. Didioji medžiagos dalis jau suvartyta, bet dar šiek tiek trūksta. Ją irgi ruošia viešas Vokietijoje, kitas šveicarijoje gyvenantis lietuvis. Knyga turės iliustracijų. Būtų malonu gauti nuotraukų, rankraščių, laišku iš Dr. D. Zauriaus gyvenimo ir veiklos. Kas jų turėtų, prašyčiau atsiųsti į Tabor Farmą, Sodus, Mich., U. S. A.

(B. d.)

Is šalies žiūrint

DIALOGAS TARP LENKŲ IR LIETUVIŲ BE VAISIŲ

Dr. J. Giračius buvo užkalbėjęs lenkus dėl lietuvių ir lenkų santykių ateities. Lenkų žurnale Kultūra įvyko to klausimo svarstymas. J. dr. J. Giračius žodį atsisėpė lenkas Tadeusz Katelbach.

Žurnalas I Laisvę (No. 13, 1957) padarė to pasnekesio apžvalgą ir nurodė, kad tai buvo nevaisingos pastangos. Apžvalgos pabaigoje sakoma, kas dabartinėje Lenkijoje tuo reikalu galvojama. Esą, ir dabar lenkas Lietuvos atžvilgiu savo galvose nesęs pasikeitęs.

Kai pastangos tartis su lenkais apstėti lietuvių ir lenkų susipratimus tiesioginiu būdu nuėjo niekais, tai iš naujo bandyti panašiai tartis nebūtų prasmes. Bet reikalą palikti kaboti ore taipgi netinka. Ir taip jis lahai, o labai ilgai kabėjo.

Kas daryti? Reikia ieškoti tarpininkų. Kas čia galėtų patarpi-ninkauti?

Kadangi abi tautos yra kata-

likiškos, tai negi ieškosi tarpininkų tarp žydų, masonų, protestonų, musulmonų ar pagonų. Jų reikia ieškoti tarp įtakingų viso katalikų, dvasininkų ir pasauliečių. Gal reikia pasiekti ir patį Vatikaną.

Išvilioj turime ir autoritetinių asmenų ir autoritetingų katalikiškų organizacijų. Tai su lietuvių lenkų santykių klausimu, privalome kreiptis į augčius dvasininkus ir pasauliečius visuose kontinentuose. Jūs reikia nuodugniai supažindinti su ta mūsų tautos skaudžia žaizda. Italkingoje katalikų spaudoje turi pasirodyti tuo klausimu raštai.

Visas katalikiškas pasaulis turi būti informuotas apie lenkų ne-telsingumus lietuvių tautai. Katalikiškas pasaulis turi žinoti ne tik, kas šiais laikais dedasi, o ir tai, kas dėjos amžių bėgyje. Tuo klausimu privalo savo žodį tarti ir Vatikano organas "L'Osservatore Romano".

Kadangi nuo lenkų kentėjo ir

kenčia ukrainiečiai, gudai, čekai, tai ir juos reikia įvesti į lenkus daryti bendrą ofensyvą.

Lituanus — laisvinimo veiksny

Lituanus virto laisvinimo veikaniu, parašė žurnalas I Laisvę. Galima pripažinti, kad toks pavadinimas Lituanui pilnai tinka.

Išsprendimas mūsų nesuapratimų su lenkais yra viena iš laisvinimo sričių. Lituanus tenustato kiekviename numeryje turėti straipsnį tuo klausimu. Tezino platus pasaulis visas begėdiškas lenkų klaidas ir skriaudas padarytas lietuvių tautai po pirmojo pasaulinio karo ir amžių bėgyje.

Taisybės ieškojimas

Chicago marjonų savaitinukas Laisvas (No. 37, 1957) įsėdjo straipsnį — Jieškokite Dievo taisybės. Jo autorius — dr. kun. Juozas Prunskis. Be kitų vaizdingų pasakojimų autorius pasakoko apie našlę ir grobą kalymą. Va tas pasakojimas:

"Viena neturtinga našlė kartą turėjo sklypėlį lauko. Turtingas kaimynas užvedė bylą ir ji visą savo mažą nuosavybę prarado ano turto dūlio naudai. Tada ji ėmė prašyti, kad būtų leista jai viena malonė: paminti su savi mišią žemės. Tas jai buvo leista. Kada mišias buvo pripildytas, ji paprašė turtingąjį žmogų pakelti jai mišią ant pečių. Jis įsėrė, bet mišias nei iš vietos — buvo persunkus. Ana našlė jam ir tarė:

— Jeigu tau jau tik tas vienas mišias žemės yra persunkus, kaip gi bus tau sunkus visas tas mano skly-pelis, kai jis ima tave slėgti paskutiniojo teismo metu. Tas neturtingos našlės žodis paveikė. Turto dūlis išigando ir neteisėtai pagim-ziamą lauką jai vėl atidavė".

Ši pamoka tinka ne vien paski-riams asmenims, o ir tautom. Kaip stipresnis kaimynas neprivalo grobti silpnesnio kaimyno joki turtą, tai to neprivalo daryti nei tauta tautai. Čia tuoj prisimena lenkai. Gobi lenkų tauta elgiasi su Lietuva taip, kaip minėtas groblys kaimynas su našle.

Kažin kaip minėtas pasakojimas paveiktų lenkus? Jei patys lietuviai tai jiems pritaikytų, tai jie, žinoma, neatbotų. Kitaip būtų, jei pasaulinio mato asmenys pradėtų jiems tai priminti. Tada jie pajustų karą.

Va kodėl lietuviams privalo rūpėti supažindinti pasaulį, ypač katalikiškąjį pasaulį, su lenkų skriaudomis, padarytomis lietuvių tautai.

Stebėtojas

Dabar

pats laikas

užsisakyti

DIRVĄ!

Mes duodam ir ikeičiam Eagle Stamps

MAY BASEMENT

DIDELIS PALTŲ PAYZDŽIŲ IŠPARDAVIMAS

1/3 IKI 1/2 KAINOS

Vienos rūšies originalai, kurie buvo perbrangūs pagaminti

29

Dydžiai 12, 14, 16 ir 18! Taip pat Petite Dydžiai 8, 10 ir 12

• ORLONS® ir Dynels	• Imported Tweeds
• Alpaca 'n' Tweed	• Cashmere Blends
• Velvet Reversibles	• "Worumbo" Plushes
• Pile Lined Paltai	• Virgin Wools

Naujausi žiemos stiliai

• Clutch Coats	• Fitted Coats
• Slim Tapered Coats	• Great Collar Coats
• Cardigan Coats	• New Back-Interes Coats
• Full Flared Coats	• Hooded Coats

The May Co.'s Basement Men's and Women's Coat Department

ir nutempė dar nesuėjusį kaip reikiant at-austi lavoną į sandėlį, kad jis būtų iš tenai pakrautas į artimiausią vežimą, einantį į krematoriją. Jo vieton atsigulė kitas.

Tą dieną mūsų mažyčiame kambarėlyje mirė trys. Vienas senyvas vokietis, patekęs lagerin už tai, kad Gdanske, "juodojo rinkoj" nusipirko be kortelių pusę kilogramo sviesto. Pateko į lagerį, apsirgo ir mirė. Už pusę kilo sviesto savo galvą paguldė.

Mirė tą dieną ir vienas lenkas, dar visai jaunas, labai inteligentiškas, kultūringas, vaikas. Vaikščiojo po kambarį. Draugiškai kalbėjomės. Atsėdėjo ant savo lovos. Sutul-pė sausainio gabalą. Atsigulė ir užmigo. Tur būt, ir pats jis nežinojo, kad jis jau miręs.

Antras iš eilės mūsų šiek tiek pat kam-laryje mirė advokatas K e r p e.

Jis jau kokią savaitę vaikščiojo visas su-sirietęs. Žvyrą su našiais betampydamas, buvo visiškai nustojęs noro valgyti. Užtat baisų troškulį jisai turėjo. Kadangi iš šulinio čiaupo vandens nebuvo galima gerti, jisai gaunamąją duonos porciją iškėsdavo į mine-

ralinį vandenį, — kitį keliolika jam tokį van-denį duodavo. Tik vėliau pasirodė, kad jie tą vandenį ne krautuvėję, lagerininkai "kantėnė", pirkdavo, bet iš šulinio pasėmdavo; imdavo duoną ir suodydavo žmogų. Kerpė garė tokį vandenį ir šaipė:

— Yra, — šnekojo jisai, — lagery ir gerų žmonių: ne visi mūša.

Ligoninėje šnekučiavo jisai, visiškai ne-siprėngdamas mirti. Gal ir manė, kad reikės jam tai padaryti, bet vis dar ne taip greitai.

— Et! — iškėrė jisai, apsivertė ant kito šono ir baigė savo dainą.

Kitiem mūsų šiek tiek sumirti ne taip leng-vai sekėsi. Per penkis ar šešias savaites mirė devyni, o daugiau dvidešimties nežinojo, kaip jiems toliau elgtis: mirti — ar dar ban-dyti žemės jungą tempti?

Tiesą pasakius, lageryje mūsų šiek tiek tikėtai septyni, nes kitų du buvo užmūšti. Vie-nas jų — beveik mano akivaizdoje.

Tai — jaunas vyras, talentingas moks-lininkas gamtininkas, gimnazijos direktorius Marijampolėje M a s a i t s. Atėjo jisai

į ligoninę jau sukišęs sirgdamas ta prakeik-ta lagery "cholera". Gal būtų iš jos pagi-jęs, gal — ir ne, — nežinia. Ligoninės prau-kykoje naujus ligonius rikiuoja po dušais ligoninės barzdaskutys. Rikiuoja ir kelias, ir pagaliau bado. Masaitis padarė kažką, kas tam barzdaskutui nepatiko, — ne po tuo du-šu atsistojo, ar ką, — rėžė barzdaskutys jam su lazda per sprandą. Masaitis apalpo. Ne-atsigavo. Sekama ryta buvo jisai jau miręs.

Tvirts, sveikas, malonus vyras buvo B a u b a, gimnazijos direktorius Kaune. Iš pat pradžių jam lageryje sekėsi. Pateko dir-bti raštinės į komendantūros namus, buvo ap-gyvendintas gerose patalpose, geresnį maistą gaudavo. Apirgo vidurių šiltine. Pa-kėlė jį. Kol pabaigė gyti, buvo paguldy-tas į lipatų bloką. Tenai jį baigėkstantį ir užmūšė taburėta — maisto deliktas Ta-ranskis, po kelių savaičių patar miręs nuo tos pačios šiltinės, lageryje įgyvenęs ket-verius metus.

Taip gausiai prigrėmus į ligoninę epide-mininkų, man joje jau nebėra jau pasidare-

Pagaliau Heideles liepė mane išrašyti iš ligoninės.

Veifo dešinioji ranka ir liokajus, pflęge-ris Vališevskis (Waliszewski), išleisdamas mane, ketino man anuk sugurinti, visus ma-no marškinėlius iškratė, iščiupinėjo, ar ne-būsiu aš ko ligoninėje pavogęs, nes jis pats tuomet nukniaukė mano vienintelį, mano vi-są brangiausią turtą, mano "aukso valiuatą" — aštuonias cigaretes, kurias man vienas kolega arkliaavagis buvo dovanojęs...

Vališevskis apėmė mane, pažais šlyšk-čiausiais skarmalais, kokius tik turėjo, paršu pavadino ir kumelės vaiką — ir paleido.

Veitas visą paleistųjų komandą nuvedė, kaip paprastai, į darbo biurą, — atseit, va, pagydziau, — galite kinkyti į vežimą.

Darbo biuras primygtinai skūlė palikti mane ligoninėje raštininkėlo pareigom eiti, bet Veitas apie tai ir klausyti nemorėjo:

— Tokių Vilniaus grobių, kaip aš, jam esą nereikia.

Tingintu-nenusilekėtu išlektis iš ligoni-nės raštinės, gavau pradėti lageryne karjerą

vėl iš pradžių. Naujoko teisėmis vėl atsidū-riau, miško kolonoje — rąstų tamptyti.

Vis dėlto ligoninėje geriau buvo negu prie rąstų.

Kimbame į rąstą — jau labai mišrioje kompanijoje, lietuvių inteligentija buvo jau po įvairias komandas išsklaidyta, — kimba-me į rąstą kokie dvidešimt vyrų — nejudą, judosius, iš vietos — ir gana. Na, tiek ir tos sveikatos mūm bebūvo; kitam sprigui duo-tum kaktos — ir nūvirstų...

O kol tą prakeiktą rąstą ant savo pečių užstena, kol iš vietos išjudam, kol jį už pusės kilometrą ir toliau nulinguojam nūde-juojam, baisiai nuobodu pasaulyje pasidaro. Taip jau nuobodu, kad net vėmė noris.

Dieną tampa tuos rąstus, kitą, trečią... Kas gi čia, po vėlnių, bus? Jei taip dar ke-lios dienos praeis — ir man bus kaip ki-tiems — po viena...

Dairaus sen, dairaus ten, kaip čia nuo tų rąstų pasprukus?

VOKIEČIŲ KARINĖ SLAPTOJI ŽVALGYBA PASKUTINIOJO KARO METU

Pagal Paul LEVERKUEHN knygą
Atpasakoja L. S.

II. PROPAGANDA, SABOTAŽAS, RYŠIAI SU UŽSIENIU

Vokiečių slaptosios žvalgybos II-ojo skyriaus darbas neturėjo nieko bendro su žinių rinkimu. Anglų kariuomenėje tai buvo savastovis dalinys: Special Air Service, Long Range Desert Group ir Commandos, kurie veikė ranka rankon su Intelligence Service Vokietijai tiems visiems reikalingas suorganizuota divizija Brandenburg priklausė tiesioginiai slaptajai žinių tarnybai.

Jau pirmajame pasauliniame kare iškilo du nauji elementai, į kuriuos reikėjo atkreipti dėmesį besirušiant naujam karui. Tai buvo prieš abu kaizerius vestoji propaganda, daug prisidėjusi prie kariuomenės moralės sugniužimo, priešinėmsios karū vedimui civilijų tarpe ir, ypač tuometinėje Austro-Vengrijoje, kėlimas neramumų nepatenkintų mažumų tarpe bei jų pagalba sabotažo aktų rengimas.

Hitleris, pats agitacijos dėka gavęs valdžią, gerai suprato propagandos reikšmę. Jis suorganizavo Vyr. Kariuomenės štabe specialų karinės propagandos skyrių, kurio tikslas buvo aprūpinti kariuomenę atitinkama literatūra, sustatyti kasdieninį vyriausio štabo pranešimą, platinti žinias, laikraščius ir kitą spaudą apie Wehrmacht'ą užsienyje. Tų žinių perdavimas ir prieš moralės smukdinimas jau buvo slaptosios žvalgybos reikalas.

Nors tokie uždaviniai tėra aktualūs karo metu, bet jiems imta ruošti žymiai anksčiau: — kai tik iškilo Sudetų klausimas. Sudetų vokiečiai sudarė Čekoslovakijos mažumą, kurią čekai spaudė ir varžė. Nepatenkintuosius visad lengva panaudoti žinių tarnybai, o taip pat juos paruošti karo atvejui. Čia planuota įvairūs sabotažo aktai ir plačių mastų paruošimas galimybių nusileisti lėktuvams čekų sustiprinimui užnugarėje.

Ideja, prie slaptosios žvalgybos steigti specialius, aktyviai veikiančius dalinius, kilo iš kapitono Dr. von Hippel. Tai buvo patyręs Rytų Afrikos kolonijų karininkas su nemaža fantazija, nuotykių mėgėjas. Jis siūlė sudaryti vien ideologiniai vadovaujamus dalinius, kurie veikė be jokio ryšio tarpusavyje ir savo uždavinius ieškotų vietoje — atseit, laisva medžioklė, panaši į partizaninį karą. Canaris, būdamas griežtas antibolševikas, tokio ideologinio jėgų nacionalinio bolševizmo ir tam planui pasipriešino. Tik 1939 m., besirušiant karui su lenkais, imta vėl domėtis v. Hippel idėja.

Žemės pajėgų generalinis štabas pavedė slaptajai žvalgybai pasirūpinti, kad karo atveju besitrukdamai lenkai negalėtų sunaikinti Aukštutinės Silezijos pramonės ir tuo netrukdytų jos greitą įjungimą į vokiečių karinį ūkį. Tam tikslui įvykdyti Generalinis štabas leido pradėti veikti keliom valandom anksčiau, nei kaip buvo numatyta peržengti sieną — t. y. rugsėjo mėn. 1 d., 1939 m. 5 val. 45 min. Tą sutikimą gauti nebuvo lengva, nes bijotai, jog gali būti priešiui išduota operacijų pradžia. Antra vertus, žygiuojantieji daliniai turėjo rasti nesunaikintus objektus.

Kad sutrukdytų lenkus nuo susprogdinimo pramonės įmonių įrengimų, ypač mašinų skyrių ir elektros stočių, Breslau mieste buvo sudarytos kovos grupės. Iš viso keletas šimtų draisiu savanorių. Jie, apginkluoti lengvais ginklais, automatais, revolveriais, rankinėm granatom, kai kurie kelias dienas anksčiau, kai kurie paskutinę naktį perėjo sieną kaip apginkluoti darbininkai ar tarnautojai. Kelias svarbias įmones pasiekė jiems užimti dar prieš karinių operacijų pradžią. Praėjus netikėtumo momentui, lenkų žandarmerija bei kariuomenė tuos menkai ginkluotus savanorius smarkokai prispūdė ir jie buvo išvaduoti tik greitai pirmyn žygiuojančių vokiečių karių.

Patrymas parodė, kad tokias grupes reikia geriau paruošti ir jų vadovavimą pagerinti. Be to, jie visi kovoti norintieji ir drąsūs vyrai, jau pirmomis karo valandomis liko lyg "bedarbiais". Tą reikėjo išnaudoti ir čia Canaris pasinaudojo Hippel planu.

Visi savanoriai buvo stropiai persijoti, išrenkant charakterio ir kariniu atžvilgiu geriausius. Tai nebuvo nei agentai, nei slaptosios žvalgybos patikėtiniai, nei uniformuoti nuotykių ieškojai, kaip v. Hippel įsivaizdavo, bet savanoriai kariai specialioms uždavinims.

Taip 15 spalio, 1939 m. tapo sudaryta speciali kuopa, — 1940 metų pradžioje jau batalionas. Pasiekimai Vakarų fronte sudomino Generalinį štabą ir 1940 m. spalio mėn. iš bataliono pasidarė pulkas, o 1942 m. divizija Brandenburg.

Šiam daliniui teko tik drąsus, sveiki vyrai, turintieji pakankamai fantazijos, o daugelyje atvejų mokantieji svetimais kalbais. Tokių daugiausia radosi tarpe sudetų vokiečių, vokiečių Lenkijoje, Baltų, Volgos vokiečių, pietų tiroliečių ir grįžusių iš Afrikos, Pietų Amerikos ar kitų pasaulio kraštų.

Tie kariai privalėjo ne vien pūkuoti savo buvusio krašto kalbą mokėti, bet kartu žinoti ir vartoti jo papročius. Paprastai kalbant, jie turėjo mokėti taip spaudyti, kaip rusai, kad reikalui esant nesiskirtų nuo eilinio kolchozininko, nes dažnai visas pasiekimas pareidavo nuo smulkmenų.

Brandenburg diviziją sudarė penki pulkai, paskirstyti visuose frontuose, bet ne visur tinkamai panaudoti. Tragiška buvo patirti, kad šie specialieji uždaviniai išlavinti rinktiniai daliniai tapo mestį į kovas kaip paprasti pėstininkai, aišku, su dideliais nuostoliais.

Veikimui prieš pakrantę ir uostuose 1943 metais tapo įkurta "pakrančių šaulių" kuopa, kuria labai domėjosi Rommel. Neradus paramos laivų vadovybėje iš to plano nieko gero neišėjo. Rommel norėjo, kad būtų trukdomas britų aprūpinimas jūros keliais Egipte.

Čia reikia paminėti, kad Rommel griežtai priešinosi panaudoti karių maskavimui prieš uniformą, nors anglai prie Tobruko kartą pasiuntė iš Vokietijos kilusių Palestinos žydų sudarytą dalinį Wehrmachto uniformose. Maršalo Alexander sūnėnas patoko nelaisvėn irgi dalinai, vokiškai uniformuotas. Nors pagal Hitlerio įsakymą tokie kariai turėjo būti sušaudomi, Rommel to potvarkio iš viso nevykdė.

Keletas žodžių apie karo klastą, kaip Brandenburg dalinių kovos taktiką.

Karo klasta yra tokia pat sena, kaip ir pati karo istorija. Trojos arklio pavidale jini pasirodė jau mitologijoje. Tokios klastos panaudojimas, tik modernioji forma, gerai organizuoti bei apgalvoti, ir buvo Brandenburg kovotojų veikimo bazė. Šio me-

Bet kaip yra apie jų ATEITIES mokslą?

College mokslas Jūsų vaikams kainuos jums daug pinigų. Jums reikės pinigų, tikrai, gana daug — kada Junior pradės pirmus college metus. (Šiandien Jūs galite sutaupyti apie \$2,000 metams daugumai mokyklų).

Dabar yra laikas pradėti planuoti šiai svarbiai Jūsų šeimos atečiai.

Nėra tikimybės būdo turėti pinigų, kada jums jų reikia, kaip sutaupyti kasdieną pas Society — kur sutaupysite garantuotą Society's 107 metų rekordinio saugumo, kur sutaupysite visada

gavo reguliarius procentus. Atidarykite mokyklos taupymo sąskaitas savo kiekvienam vaikui dabar.

SOCIETY FOR SAVINGS
IN THE CITY OF CLEVELAND

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

Little Rock samysis

Baltųjų su juodaisiais suliedinimas mokyklose — sunkiai išsprendžiamas klausimas

Rugsėjo 4-ją JAV jaunimui pradėjus rinktis į mokyklas, niekas nesitikėjo, kad tos dienos išvakarėse Arkansas valstybės sostinėje Little Rock prasidės įvykiai atkreips ne tik šio krašto, bet ir pasaulio dėmesį. Vis labiau pradėta linkniuoti valstybės gubernatoriaus — Orval E. Faubus pavardę. Vieni jį pradedo laikyti herojum, kiti žino-

kuris nuolat pagaunamas sovietinės, antiamerikinės propagandos meškerės. Tai segregacijos klausimas.

Little Rock devyni juodukai

Amerikai švenčiant Darbo Dieną, Arkansas valst. gubernatorių O. Faubus per televiziją paskelbė, įsakęs Tautinės Gvardijos vyrams užimti pozicijas ties centrinės mokyklos Little Rock mieste rūmais. Gubernatoriaus įsitikinimu, kitą dieną nužudytas integravimas (negrų moksleivių priėmimas) galėtų privesti prie netvarkos. O kai

todo laikantis, stengėsi suklaidinti priešą, išaukti netikėtumo momentą, kurį kovos daliniai galėtų taktiškai ir operatyviai išnaudoti. Sujungiant karinius uždavinius su slaptosios žvalgybos metodais, gavosi specifiniai reikalavimai, kuriuos išpildyti tegalėjo labai drąsus ir viskam pasiryžęs savanoris karys. Ypač, jog kartais jie būdavo panaudojami už galiojančių karo įstatymų ribų.

Brandenburgiečių apsiginklavimas buvo lengvas, todėl didesniems veiksmams netinkamas. Pradžioje apsiribota vien operatyviai svarbių objektų (tiltų, susisiekimo mazgų, užtvankų ir t.t.) apsauga nuo sunaikinimo, bet vėliau šie specialūs daliniai imta naudoti įvairiausiems žvalgybos bei smogiųjų trūpių uždaviniams, pusiau ar ir pilnai apginkluoti prieš uniformomis.

Motorizuoti žvalgy būriai išvažinėdavo šimtus kilometrų už rusų fronto ir niekas neįtardavo, kad ant Raudonosios Armijos mašinų opatiškai sėdintieji trumpais plaukais kolchozininkai būtų vokiečių kariai. Rusų karių knygtutės turėjo būti tvarkoj, taip pat karo lauko pašto numeris kišenėje esančio laiško, kurį rašė "arti-mieji" nuo Volgos ar iš Kaukazo, turėjo atitikti daliniui, kuriam karys saukė priklausą. Reikėjo tiksliai nustatyti, kas turi atsakyti į statomus klausimus, o kas apsimesti miegančiu ar visiškai nuvargusiu.

Ne visi tokioji akcijų dalyvaujantieji "rusai" mokėjo rusiškai: kai kurie tekalbėjo Hamburgo ar Berlyno žargonu vokiškai. Galima įsivaizduoti, kiek kruopštus darbas tekdavo padėti, kol tokia grupė galėdavo pradėti veikti.

Kalbant apie pusiau ir pilną užsimaskavimą, reikia paaiškinti, kad pirmajam panaudojama tik paskiros prieš uniformos dalys, — pav. šalmas ir overall — bendram silueto pakeitimui, kad neatpažinti pasiektų reikiamą objektą. Prieš pradėdant kovos veiksmus ta maskuotė būdavo numetama. Pilną užsimaskavimą — visą prieš uniformą panaudojama norint sukelti suirutę, kai staug "savieji" kariai atidengia ugnį. Tačiau svarbiausias punktas visad liko, kad paskui žygiuojantieji daliniai greitai pasiektų tą kovos vietą ir tuo operatyviai išnaudotų sudarytą situaciją.

Keletas žodžių apie sabotažą.

Jei kur pasakojime įvyksta bet kokia nelaimė, kurios priežastis nėra aiški, tuoj imama galvoti apie sabotažą. Taikos metu, kai ir vertingi objektai nėra ypatingai saugomi, kartais tai pasitaikina. Tačiau kare, kiekvienai slaptajai žvalgybai yra nepaprastai sunku įvykdyti bent kiek veiksmingesnius sabotažo aktus prieš pusę. Vokietijoje, kur dirbo milijonai svetimačių darbininkų, daug prievarta atgabenų, nebuvo jokių reikšmingesnių karo bei bendrosios pramonės sutrukimų.

Tiksliau apibrėžiant sabotažo terminą, jis suprantamas kaip paralyžavimas įmonės mechanizmo, slapta sunaikinant jo gyvybines dalis. Lemiamos reikšmės turi sunaikinimo dydis ir laikas, kuris bus reikalingas jį pašalinti. Jeigu tie abu faktoriai yra pakankamai dideli, tuomet galima kalbėti apie sėkmingą sabotažą.

Operatyviai svarbiu yra tikimo kelių sunaikinimas prie-

pirmaadienį pradėjo mokyklon plaukti jaunimas ir pasirodė ke- li juodukai (iš devynių, numaty- tų priimti į šią 1900 moksleivių mokyklą), tai šie nebuvo įsileis- ti.

Čia ir prasidėjo visas sąmyšis. Gubernatorius Faubus, nesutik- damas atšaukti milicijos vyrus nuo gimnazijos ir savo gyvena- mųjų namų bematant susidūrė su taisyklų ir paties prezidento Eisenhowerio opozicija. Vietos teisėjas R. Davies pradėjo tirti visą reikalą, o gubernatorių pa- siskundė prezidentui, esą jam trukdą veikti federaliniai parei- gūnai ir... gerokai supykde atostogaujantį prezidentą.

"Visomis savo jėgomis ir tel- sės priemonėmis žiūrėsiu, kad Konstitucijos būtų laikomasi..."

— tokiais žodžiais ir visu įmano- mu rūstumu prezidentas davė suprasti gubernatoriui, jog 1954 metų Aukščiausiojo Teismo nu- tarimas mokyklų išskyrimo pa- naikinimo reikalu turis būti vyk- domas.

Gubernatorius turės aiškintis

Gubernatoriaus sukeltas sąjū- dis ne tik sujaudino ir vis tebe- jaudina baltuosius JAV gyven- tojus ir 18 milijonų negrų. Jis jau virto dideli precedentą kelian- čiu įvykiu, kai tenka aiškintis dėl prezidento, taisyklų galios, dėl priemonių pažaboti gubernato- rius, dėl pačios JAV konstituci- jos nuostatų.

Pirmoji įvykių savaitė Little Rock mieste parodė, kad guber- natorių nelinkęs nusileisti. Jis nepasidavė jokiems spaudimams ir 270 vyrų vis tebe laikė, su aša- rinėmis bombomis ir durtuvais besauginančius mokyklą. Prezi- dentas Eisenhoweris turėjo šauktis teisningumo žinybos pa- galbos, o šioji pasiuntė FBI. Tei- sėjas Davies tris kartus griebi- si įsakymo, reikalaujamas ne- kliudyti moksleivių integravimui ir... nieko nepasiekė.

Pagalau, kai FBI patiekė 400 psl. savo surinktus duomenis apie integravimą ir galimų riau- šių reikalus toje Arkansas vie- toje, tai per teisėją veiksmų griebsi pati Washingtono vy- riausybė.

Veikdama per teisimą, ji gu-

bernatorių Faubus įsakymo. ke- liu pasakė pasibalkinti į fede- ralinį teismą Little Rock mieste. Su gubernatorium, drauge, kaip kaltinamieji pasaukti į teismą ir atsakingi asmenys už Taut. Gvardiją, gen. Clinger ir leit. pulk. M. Johnson. Gubernato- riaus ir kitų "kaltinamųjų" pa- siaiškimas teisme įvyks rug- sėjo 20 dieną. Ligi to laiko Little Rock mokykla vis dar saugojama Taut. Gvardijos vyrų.

Praėjusios savaitės pabaigoje prezidentui savo atostogų vieto- je Newporte, R. I., priėmus pa- garsėjusį "neklaužadą" guber- natorių ir šiam pasisakius už rei- kalą piliečiams klausyti teismo, atrodo, nuotaukos jau aprimo. Bet...

Dinamitas mokyklose...

Amerikos Balsas neseniai tu- rėjo nemažoną pareigą, kaip jis teigia, neslėpti tiesos ir savo draugams užjūriuose skelbti apie tai, kaip Nashville mieste, Ten- nesee valstybėje, buvo dinami- tu gerokai sužalota mokykla, kad kitoje vietoje negrų vaikai buvo apmėtyti akmenimis, kad minima skaudžiausi sumušę juodą dvasi- kį, lydėjusį negrus mokyklon.

Kai kur Amerikoje jau pasi- rodo degų kryžiai, seniai už- draustos Ku-Klux-Klan organi- zacijos simboliai. Žodžiu, ne tik pietų valstybėse, bet ir tose, ka- rios atokiau nuo pietų, verda nuotaukos ir baltieji gyventojai priešinais bendrųjų mokyklų principui, vis tebe laiko negali- mu vykdyti A. Teismo 1954 me- tų sprendimą.

Per tris su viršum metų dar nedaug pasiekta to integravimo byloje ir sakoma, kad reikės ke- lių dešimtmečių, kol bus visur įmanoma po vienu stogu auso- dinti baltuosius ir juoduosius vaikus mokyklose.

Nedaug negrų baltųjų mokyklose

Pačiuose krašto pietuose, sep- tyniose valstybėse dar vis tebe- veikia atskiros mokyklos baltie- siams ir juodiesiems. Iš viso gi- tas 1954 m. A. Teismo nutarimas daugiausia paliečia 17 valstybių ir Kolumbijos distriktą — Wa- shingtono miestą. Tose 17 vals- tybių dar ligiol pustrčio milio- no juodųjų tebelanko atskiras mokyklas. Tai jau įrodymas, kad prasidėjus ketvirtiesiems, po A. Teismo nutarimo, mokslo me- tams, jaunimo suliedinimas mo- kyklose vyksta labai lėtai. Per tą laiką iš 2,800,000 negrų vaikų pietuose ir vadinamose pasienio valstybėse pavyko integruoti vos apie 12%.

Čia būtų galima pridurti, kad baltųjų ir juodųjų moksleivių suliedinimo procesas labiausia pavyko kur posėdžiauja devyni A. Teismo vyrai, sostinėje Wa- shingtono. Palyginus su kitais JAV didmiesčiais, čia gyvena di- dziausias negrų nuosimtis, bū- tent, oficialiai — 43.9. Washing- tone gyvena 74,000 negrų vaikai ir 35,000 baltųjų vaikų. Iš 169 Washingtono mokyklų, 143 jau yra maišytos.

Valdžia vengia naudoti jėgą

Ligiol mažai girdėtas guber- natorių Orval Faubus virto gar- siu ne tik JAV, bet ir užsienioje. Kodėl tai įvyko?

Kai kurie JAV laikraščiai čia atsako — tik politiniai sumeti- mai... Pasirodo, Faubus nese- niai pareiškęs susidomėjimą pa- statyti savo kandidatūrą jau trečiam gubernatūrystės laiko- tarpui. Jam reikėjo dramatinio įvykio, o šis kaip tik buvęs ge- ras susimedžioti rytinės Arkan- sas dalies gyventojų balsus. To- je dalyje kaip tik daugiausia esą atskirų mokyklų šalininkų.

Daugiau kantrybės, mažiau jė- gos — tokie šūktai buvo girdėti iš Washingtono ir iš laikinių Baltųjų Rūmų Newporte. Matyt, be jėgos bei prievartos panau- dojimo ir teks užbaigti rugsėjo mėnesio amerikiečių krizę. (rim.)

(Bus daugiau)

CLEVELAND APYLINKĖSE

Vincas Jonaitis-Leonaitis
porą dienų viešėjo Clevelande
pas p. Nasvyčius ir aplankiusi
elę pažįstamų, išskrido atgal į
New Yorką.

Clevelando, Akrono ir apylinkių
lietuvių gydytojai
stejnanti šeštadienį, rugsėjo 21
d. daro lanką pas gydytojus
Adamavičius, gyvenančius Ak-
rone.

Aldona Stempuzienė
praėjusį pirmadienį jau buvo
Kolumbijoj ir dviem dienom bu-
vo susitūsi Baranquilloje. Čia,
atlikusi muitinės formalumus,
kun. S. Matušio buvo pristatyta
miesto gubernatoriui ir aplankė
amerikiečių, esančių tvarkomą
Marymount kolegiją. Seselės pa-
tyrusios, kad dainininkė yra lie-
tuvaite, nors ir iš Amerikos at-
vykusi, pastebėjo, jog joms ži-
noma, kad lietuviai yra patva-
rus kovotojai dėl laisvės.

Medelline Aldona Stempuzienė
pasitiko gausius būrys lietuvių,
Kolumbijos Lietuvių Katalikų
Draugijos atstovai bei jos keli-
nių globėjas kun. M. Tamošiū-
nas.

Dainininkė rašo, kad tuojuo
pajutusi pietietiška žmonių tem-
peramentą, gatvėse daug neramu-
mų, tarytum būtų laukiama
kokio sukilimo.

Medelline Aldona Stempuzienė
dainavo Tautos šventės minėjim-
e ir Lydos teatre buvo jos kon-
certas kolumbiečiams.

Toliau Aldona Stempuzienė
koncertuos Kolumbijos sostinėje
Bogotoj ir Venezuelos sostinėje
Caracase.

Dr. Puškorius ir ponis
iš Urbanos, Ill. grįžo į Clevelan-
dą. Urbanoje dr. Puškorius spe-
cializavosi chirurgijoje. Kol at-
darys ofisą, dabar apsigyveno
pas V. Bartkus — 1031 Ansel
Rd., Cleveland 8.

J. ir M. Miščikai
sų dukterim ir žentu adv. Baur,
kuris yra federalinis takso tik-
rintojas, buvo išvažiavę atosto-
gų į Walwood Beach, N. Y.

S. Kudokienė
ilgesni laiką vieši Californijoje.
Pakeliui į Californiją aplankė
savo sūnų Jurgį, atliekantį kari-
nę tarnybą Tex. valstybėje.

G. Motiejūno ir Nijolės
Šapalaitės
vestuvės įvyksta rugsėjo mėn.
28 d. Cikagoje.

Julija Šenbergaitė
padidino baigusiųjų aukštųjų
mokslo eiles, neseniai baigusi
Western Reserve Universitetą
Bachelor of Arts laipsniu, kur
studijavo kalbas (specializavosi
prancūzų kalboje) ir istoriją,
ruošdamasi mokytojos profesijai.

J. Šenbergaitė buvo aktyvi
akademikų skautų veikloje, pri-
klauso Clevelando A.S.S. skyriui,
Clevelando studentų skyriui ir
dar gyvai reikiama universiteto
organizacijose. Dar pagilinusi
savo žinias žada kitais metais
pradėti mokytojų.

Išnuomojamas 4-rių kambarių
butas suaugusiems — 6811 Whit-
ney Ave. Telef. EN 1-4578.

L.B. Clevelando sk. valdybos
pasiskelbtas

Iš valdybos pasitraukus pirmi-
ninkui J. Virbaliui, dabar papil-
domai pareigomis pasiskirstyta:
pirmininkas P. Balčiūnas, kultū-
riniamis reik. valdovas Z. Dau-
tartas.

Z. Dautartas įėjo kaip valdy-
bos pirmas kandidatas. Antrojo
vicepirmininko vieta valdybos
nutarimu panaikinta. Kiti valdy-
bos nariai liko senose pareigose.

Nauja Grandinėlių valdyba
Rugsėjo mėn. 15 d. įvyko
Grandinėlių metinis susirinki-
mas. Susirinkimą pravedė buv-
usios valdybos pirmininkė Aldona
Balčiūnaitė ir patiekė nuveiktų
darbų apyskaitą iš kurios paaiš-
kėjo, kad yra padaryta apie 61
pasirūpymas svetimačiams ir
lietuviams.

Naują Grandinėlių valdybą
dabar sudaro: pirmininkas —
Andrius Šenbergas, vicepirmi-
ninkas — Kęstutis Zygas, sekre-
torė Mirga Mazoliauskaitė, žid-
ninkas Gintautas Neimanas.

Grandinėlių pasiryžusi šiais
metais išmokyti daug naujų šokių
naujiems pasirodymams.
Grandinėlei nuo pat pradžios
vadovauja uolus tautinių šokių
mokytojas Liudas Sagys.

Birutininkų balioje,
rengtame Lake Shore Country
Club salėje, buvo susirinkę per
200 svečių. Meninė programa at-
liko Juzė Kristolaitytė ir Teresė
Stasaitė. Balio praėjo gražioje
nuotaikoje.

Lengvosios Atletikos sezono
uždarymo

rungtynės įvyks šį šeštadienį,
rugsėjo 21 d., 3 val., Patrick
Henry stadione, Arlington Ave.
prie E. 123 St. (ten pat kur vyko
pabaltiečių lengv. atletikos pi-
renybes).

Be clevelandiečių į šias varžy-
bas atvyks lengvatietis iš Toron-
to. Taipogi laukiama ir iš Chi-
ragos. Atsimenant, kad stadione
yra labai gerame stovyje,
mūsų lengvatietiai turėtų pasiekti
geresnių pasekmių, negu anks-
tyvesnėse varžybose.

Visi sporto mėgėjai yra mi-
liai kviečiami atvykti į varžybas
ir nepraleisti progos pamatyti
mūsų lengvatietų elitines pajė-
gas.

Po varžybų, 8:30 val. vakaro,
lietuvių sveikatinės apatinėje sa-
lėje įvyks šeimyninio pobūdžio
sportininkų pobūvis, į kurį kvie-
čiami atvykti ir nesportininkai.

Išnuomojama su baldais 3
kambariai ir vonia
Sildymas ir kiti patarnavimai.
Kaina \$75.00. Teirautis:
1341 E. 66 St.

Išnuomojamas kambarys
1 asmeniui su maistu ar be. Tei-
rautis: 6214 Superior Ave. Tel.:
EX 1-8382 pas Vareikiene.

Parduodamos vynuogės
nebrangia kaina. Reikia patiens
pelsikinti.

J. Galžutis,
Narrow Rd., Perry, Ohio

Pastatų kainynui
prenumeruoti
DIRVA

TURIME JUMS GERŲ NAMŲ,

ypatingai Eddy — St. Clair rajone.

Suinteresuoti namų pirkimu kreiptis į

Juoza Mikoni,

RAY NAUSNER REALTY

11809 St. Clair Ave. Tel. UL 1-3319

ar namuose MU 1-2184

Trubadūrų opera su lietuviams

Rugsėjo 29 dieną Masonic Au-

ditorium Cafarelli Operos kom-

panija stato Trubadūrų operą,

kurioj šį kartą pasirodys ir eilė

lietuvių. Auzučenos vaidmenį dai-

nuos Aldona Stempuzienė, Ruez

— Antanas Kavaliūnas ir operos

chore dainuos A. Liutkus, V.

Raulinaitis, A. Gylis ir B. But-

kus.

Norintieji įsigyti bilietus iš

anksto prašom skambinti J.

Stempuziui telef. EX 1-2296 ar

ba kreiptis į Dirvą.

Palikimui sutvarkyti

parduodamas ar išnuomojamas

geras vienos šeimos namas, su

irengtu trečiu aukštu, garažu ir

graziu sodeliu Eddy Rd. rajone.

Galima pirkti su labai mažu įmo-

kėjimu.

Kreiptis į palikimo advokatą

Julių Smetoną, tel. ER 1-4333.

PARDUODAMI NAMAI

6 butų mūrinis apartamentas.

Po 4 k. butai. Geram stovy, ge-

ros pajamos. \$830 nuomos mė-

nesiui. Ansel Rd., netoli St. Clair.

I šiaurę nuo Superior, East

85 St. 8 k. vienos šeimos namas

Naujas gaso pečius. Labai ge-

ram stovyje. Galima tuo užim-

ti. Prašo \$10,900.

Turime ir daugiau namų šv.

Jurgio parapijos rajone.

J. G. Oshen Realty and Insurance

1141 Ansel Rd.

Tel. SW 5-4808 arba WH 3-0010

PARDUODAMI NAMAI

E. 86 St., į šiaurę nuo Super-

ior, puikus 8 k. vienos šeimos.

4 mieg. viršų, 4 kamb. apačioj.

Naujai dekoruota ir lauko ir vi-

daus. Kaina \$11,200.

Puikus 3 mieg. vienos šeimos.

Židiny, pilnas rūšys, gaso šil-

dymas, garažas. Oakview Ave.

rajaone. Prašo \$12,500.

Page Realty

455 E. 200 St. KE 1-1030

PARDUODAMAS 2 ŠEIMŲ

NAMAS

4 k. ir vonia viršų ir 5 k. že-

mai. Pilnas rūšys. Garažas.

6508 Bona Ave.

EN 1-1150

VIENOS ŠEIMOS NAMAS

Didelis 7 k. vienos šeimos. Ga-

so pečius. Garažas. Klimai ir

užuolaidos su jungtinėm langi-

nėm. Namas 1222 E. 82 St. Par-

duoda savininkas. Telef. CE

1-4112.

Gerą namą parduoda savininkas

Labai gražus 6 k. namas. Skly-

pas apsodintas valsekrūmiais ir

gėlėm. Gerą vietą. Kaina grei-

tam pardavimui. Nottingham

Teirautis: 1351 Penhurst Rd.

Rd. rajone, netoli Neff Rd.

IV 1-1339

Mes turime apvalius pirkėjų.

Kreipkitės ir mes parduosim

Jūsų namą.

WADE PARK REALTY CO.

7032 Wade Park Ave.

Arthur O. Wade, broker

Telef.: UT 1-7551

GERI NAMAI

Maža šeima,

vienos šeimos, gaso stovy na-

mas. Tuoju galima kraustyti.

Eddy Rd. — St. Clair, 8 šeimų,

po 3 ir 4 k. butų, gaso šildymas,

garažas.

8 ir 4 miegamųjų vienos šei-

mos. Gaso šildymas, garažas. Pi-

griai.

RAY NAUSNERIS,

Namų pirkėjų, gaso, baldų ir

automobilių parduoda.

11809 St. Clair

UL 1-3319 LI 1-9216

GERAS PABIRINKIMAS

NAMŲ

lenkų ir slavų rajone. Vienos šei-

mos namų kaina nuo \$8,000.

Dviejų šeimų kaina nuo \$9,500.

Banionis

Chasas Realty

Sankt V. Ramonij

tarp 10 val. ryto ir 6 val. vakaro

UT 1-4333

J. P. MULL-MULLIOLIS

6804 Superior

UT 1-2345

Netoli St. Clair, 6 kamb., gara-

žas, gerame stovyje. Tikrai 8,900.

Nepraleiskite progos.

Clev. Hts. Doktorui ar kitam,

turintiam geras pajamas, 15

kamb. puikus mūras — reziden-

cija. Didelis ir gražus sklypas.

Ant garažo yra 5 kam. butas,

kuris išnuomotas už \$90.00 mėn.

Dibble Ave. 2 šeimų ant dide-

lio sklypo. Naujai išcementuotas

įvažiavimas. Prašo \$15,500.

I šiaurę nuo Superior. 2 šeimų

5 ir 3. Namas labai gerame sto-

vyje. Prašo \$13,500.

E. 74. 2 šeimų po 6 kamb. Gra-

žus kiemas, garažas, \$16,000.

Netoli Sv. Kazimiero bažny-

čios, 8 kamb. namas, gerame sto-

vyje. \$11,500.

East Clev. Geras vienos šei-

mos namas geroje vietoje. Prašo

\$15,500.

Turime ir daugiau gerų namų.

Bendradarbiai

Algimantas Dailidė ir

Antanas Gailiūsis

UT 1-2345 HE 1-8516

Parduodamas namas

Dvigubas, po 6 k. butai. Nau-

jas gaso pečius ir vandens šil-

dytojas. Atskiri rūšiai. Dvigubų

garažas. Vienas butas išnuomo-

jamas \$125.00. Iš kito buto sa-

vininkas išvyksta į Californiją.

Prašo \$24,000. Eddy Rd. — St.

Clair rajone.

Eastern Realty

UL 1-3666

LOKOR DELICATESSEN

6502 Superior

(kampas E. 65 ir Superior)

Sveikiname visus Lietuvos kiljentes. Būtinai atsilan-
kykit į mūsų krautuvę ir pareikškit savo pagėdavimus,
kad būtų geriau mūsų produktų norėtumėt visad gauti.

Manome atidaryti specialų lietuviškų delikatesų sky-
rį ir parduoti lietuvių mėgiamus maisto produktus.

Pas mus puikliausia lietuviška duona, sūriai, ikrai, alus
ir vynas.

Telef. EN 1-9142

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai visiems

LOUISVILLE TITLE INSURANCE COMPANY

Standard Building

Main 1-2075

Geriausie sveikinimai draugams ir rėmėjams

NOTTINGHAM STEEL AND ALUMINIUM COMPANY

CLEVELAND, OHIO.

4510 DIVISION AVENUE

AT 1-5100

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius
apyrankes ir kitas brangenybes
Sąžiningas ir garantuotas dar-
bas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

JUOZO KAMAČIO IR JONO BALEIKOS,

ST. CLAIR SHOE STORE,

12913 St. Clair Ave.

Batų ir odos parduotuvė, dide-
lis batų pasirinkimas ir žemes-
nės kainos negu kitur.

Siumtimui į Europą duodama

nuolaida.

Batų taisymas paimamos ir

pristatomos į namus.

Darbo val.: nuo 9 v. ryto iki

7 v. v.

Telefonas: GL 1-5875, buto —

GA 1-7658.

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką
duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant
išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bel-Obelenis

6212 Superior Avenue

Tel. EN 1-6525

1404 E.

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEnderson 1-6344. Redaktorius Belys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Jie vadovauja Tautiniam Sąjūdžiui

EMILIA CEKIENE

ANTANAS SENIKAS.

Tautinio Sąjūdžio centro valdybos vicepirmininkas, gim. 1912 m. birž. 29 d., Prienų v., Marijampolės apskr. Mokėsi Prienuose ir gimnaziją baigė Kaune 1930 m. Vytauto Didžiojo Universitete studijavo teisę ir 1935 m. baigė kaip diplomuotas teisininkas.

1932-36 m. dirbo Valstybės Kontrolės revizoriaus padėjėju ir kitose pareigose. 1936 m. buvo Kauno apygardos teismo kandidatu ir 36-38 m. ėjo Kauno apylinkės teisejo pareigas. Vėliau išėjo į advokatūrą Kaune ir buvo Valstybės Draudimo Įstaigos juriskonsultas.

Vokiečių okupacijos metu buvo Tiekimo ir Paskirstymo Įstaigos juriskonsultas, tačiau po kiek laiko, norėdamas išvengti okupantų mobilizacijos, pasitraukė į kaimą.

1944 m. artėjant į Lietuvą bolševikams, pasitraukė į Austriją. 1949 m. atvyko į Ameriką.

Dar gimnazijoje būdamas priklauso Jaunajai Lietuvai ir Šaulių Sąjungai. Universitete studentų teisininkų klubui ir Neo Lithuaniai korporacijai. Šiose organizacijose kurį laiką buvo vicepirmininku.

Būdinga, kad į naują Lietuvą, Taut. Sąjūdžio centro valdybą įrinkti net 4 buvę Korp! Neo Lithuaniai pirmininkai.

Antanas Senikas atvykęs į šią kraštą taip pat greit įsijungė į tautininkus. Priklausio Akademiniam Tautiniam Sambūriui New Yorko, tautininkų 11-am skyriui. Taip pat priklausio PL B-nei, kur jis keletą metų buvo Great Neck apylinkės pirmininku. Nuo 1956 m. yra Lietuvos Nepriklausomybės Fondo pirmininku.

POVILAS ALISAUSKAS.

centro valdybos išdėstymas, gimęs 1910 m. bal. 24 d. Lietuvoje. Aukštesniąją komercijos mokyklą baigė 1932 m. Zarasuose. Vytauto Didžiojo Universitete studijavo ekonomiją, kurią baigė ir gavo diplomą Vilniaus Universitete.

Dirbo kaip buhalteris, mokesčių inspektorius padėjėjas, administratorius ir Vidaus Reikalų Ministerijos Departamento direktorius.

Dar gimnazijoje būdamas buvo Jaunosios Lietuvos raitelio sekretorius ir pirmininkas. Šaulių kuopos sekret. ir laikraščio šaulys švietėjas redaktorius. Taip pat dalyvavo ir skautiškoje veikloje.

1934-35 m. buvo jaunlietuvių vado padėjėjas Kaune, 1936-37 m. Korp! Neo Lithuaniai valdybos vicepirm. ir 1937-38 — pir-

mininkas. 1938-39 m. tos pat korporacijos tarybos pirmininkas ir lietuvių verslininkų akademinio skyriaus pirmininkas. Vokietijoje, Bad Nauheim, buvo lietuvių bendruomenės sekretorius ir 1948-49 m. pirmininkas.

Atvykęs į Ameriką Tautinių Akademinių korporacijų valdyboje New Yorke ėjo įvairias pareigas. 1955 m. Korp! Neo Lithuaniai centro valdybos narys. Be visuomeninės veiklos P. Ališauskui yra nesvetimas ir spaudos darbas. Rašė į Lietuvos Aidą, Karį, Trimtą, Akademiką, Jaunąją Kartą ir Jaunąją Lietuvą.

JURGIS KIAUNE.

centro valdybos narys, nešėnai atšventęs 60 m. amžiaus sukaktį, kilęs iš Survilaiškio v., Kėdainių apskr. Jis yra vienas iš pirmųjų Lietuvos nepriklausomybės kovų savanoris-kūrėjas, dalyvavęs daugelyje kautynių ir buvęs sunkiai sužeistas.

Baigęs Panevėžio vidurinę mokyklą įstojo į lietuvių kariuomenės savanorius 1918 m. Vilniuje. Vėliau į karo mokyklą, kurią baigus vėl teko kovoti su bolševikais, bermontininkais ir lenkais. Tarnaudamas kariuomenėje tęsė mokslą ir baigė Vyt. Did. U-te teisių mokymų skyrių.

Išėjęs į atsargą buvo mokytoju, specialiųjų mokyklų referentu, amatų mokyklos direktorium ir Kauno Aukšt. Prekybos mokyklos direktorium.

Už nuopelnus Lietuvai J. Kiaune apdovanotas Lietuvos kariuomenės Kūrėjų-Savanorių ir 10 m. Lietuvos nepriklausomybės medaliais, Latvijos nepriklausomybės Gedimino ir Vytauto Didžiojo ordenais.

Jau nuo seno jis dalyvauja lietuvių tautinės minties organizacijose. Kurį laiką buvo Korp! Neo Lithuaniai pirm. Ir šiuo metu, nežiūrint eilės gyvenimo metų, visuomeninėje bei politinėje veikloje gyvai dalyvauja.

Tenka pastebėti, kad daugumą Liet. Taut. Sąjūdžio centro valdybos narių dabar sudaro diplomuoti teisininkai.

ALBINAS TREČIOKAS.

yra vienas iš senųjų lietuvių ateivių išrinktas į LT Sąjūdžio centro valdybą. Į Ameriką atvyko prieš 37 metus iš Virbalų valsč., Marijampolės apskr. Čia susipažinęs su ankščiau atvykusių lietuvių veikla, įsijungė į tautines grupes.

Buvo Amerikos Lietuvos, ėjusio Worcesterio savaitraščio ad-

ministratorius. Vėliau atidare Newarko, N. J. laivokarčių, pirkimo - pardavimo, dokumentų tvirtinimo biznį, kurį sėkmingai veda ir iki šiol kartu su savo iš tremties atvykusių brolių Kazių. Jis yra uolus lietuviškos veiklos rėmėjas bei aktyvus jos dalyvis.

Nuo pat Balfo įsisteigimo yra jo narys ir centro išdėstymas. Priklausio Amerikos Lietuvių Tarybai kaip Liet. Taut. S-gos atstovas ir vietos ALTo Tarybos skyriui. Taip pat ilgą laiką yra SLA skyriaus valdyboje, o paskutiniui laikui pastovus kontrolės komiteto narys. Jau 10 metų Lietuvių Spaudos Klubui pirmininkas.

Albinas Trečiokas yra aktyvus ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės idėjos puoselėtojas ir ruošiant PL B-nės Seimą finansų komisijos pirmininkas.

LIETUVIŲ TAUTINIO SĄJŪDŽIO DEKLARAČIJA

Visuotinis Lietuvių Tautinio Sąjūdžio atstovų suvažiavimas, įvykęs 1948-jų, trisdešimtyjų Nepriklausomybės Akto paskelbimo ir ketvirtųjų tremties metų, birželio 12-13 d. Garmisch-Partenkirchene, Vokietijoje, priėmė šią deklaraciją —

Lietuvių tautinis Sąjūdis, tęsdamas viltininkų, pažangiečių ir tautininkų idėjas, siekia šias pagrindines savo veiklos gaires, siekiančias suburti į vieną darbą visus tautinės minties lietuvius.

I. Lietuvių Tautinio Sąjūdžio tikslai yra tautiškai ir valstybiškai subendrusi vieninga lietuvių tauta, laisva ir nepriklausoma Lietuvos valstybė, tvarkoma demokratiniiais pagrindais, savo lietuviška kultūra, laisvas ir kūrybingas žmogus, krikščioniškąja morale grindžiamas visuomeninis gyvenimas.

Artimiausi Lietuvių Tautinio Sąjūdžio uždaviniai yra atkurti nepriklausomos valstybės funkcijonavimą, sujungti visas lietuviškas žemes, grąžinti normalų valstybinį gyvenimą.

Pagrindiniai Lietuvių Tautinio Sąjūdžio veiklos pažymiai yra asmens laisvė ir pareiga, teisingumas, solidarumas, tolerancija ir garbė.

II. Demokratinė valstybė yra tobuliausia visuomeninio gyvenimo teisinė institucija. Valstybė siekia dvasinės ir medžiaginės piliečių gerovės. Ji saugo ir laidoja pagrindines žmogaus ir piliečio laisves ir teises.

Įstatymų leidėjo ir administracijos veiksmų teisėtumą prižiūri konstitucinis ir administracinis teismai.

Lietuvos valstybė vykdo tarptautinius įsipareigojimus ir remia tarptautinį bendradarbiavimą.

III. Žmogus yra didžiausioji visuomeninė vertybė, todėl valstybė jį vienpusiškai globoja ir sudaro sąlygas jam gyventi ir jo asmenybei tarpt. Kiekvienas žmogus ir pilietis yra lygūs prieš įstatymus. Žmogus gerbia teisę ir teisingumą, savo darbą skiria šeimai, bendruomenei ir valstybei. Seima ir motina yra ypatingoje valstybės globoje.

IV. Visų tautos narių vienybė tegali kurti tautos ir valstybės gerovę. Valstybė rūpinasi sudaryti

linkamas sąlygas tautinei lietuvių kultūrai ir tautinėms tradicijoms tarpt.

Tautos nariai ir jų junginiai gerbia ir gina lietuvių tautos ir Lietuvos valstybės teises ir interesus, aukojasi tautos bei valstybės labui.

Valstybė didelę reikšmę skiria dvasinei ir fizinei kultūrai, organizuoja ir remia institucijas, reikalingas kultūrinės vertybės ir tautos pajėgumui ugdyti.

V. Valstybės suverenitetas priklauso tautai. Tauta savo valią išreiškia laisvais demokratiniiais balsavimais. Tautos valia nustato valstybės uždavinius.

Įstatymų leidėjo, vykdomosios valdžios ir teismo institucijos viena kitos nepriklauso. Jų kompetencija paskirstoma taip, kad nė viena jų netaptų vietinteliu suvereniteto reikšėju.

Ypatingais atsitikimais tiesiogiai atskleidžiama tautos.

VI. Religijos ir pasaulėžiūros srityje laidojama įsitikinimų laisvė. Valstybė yra lygiai teisinga visoms konfesijoms. Bažnyčia pripažįstama viešosios teisės institucija.

Seimos teisinės padėties ir metrikacijos aktai yra valstybės kompetencijoje. Valstybė pripažįsta ir religinių institucijų sudarytus šios rūšies aktus.

VII. Valstybė siekia didžiausios ūkinės naudos tautai ir geriausių gyvenimo sąlygų kiekvienam žmogui. Ūkinė krašto gerovė priklauso nuo jo gamybinio pajėgumo, o Lietuvos sąlygomis ypatingai nuo žemės ūkio našumo ir pramonės pažangumo, todėl valstybė remia žemės ūkį ir skatina pramonę.

Valstybė rūpinasi išvystyti ūkinę veiklą sveikos konkurencijos ir laisvų kainų pagrindais, skatindama privatinę ir kooperacinę iniciatyvą, bendradarbiaudama su privačiais ūkiu bei jį kontroliuodama ir kai kuriose srityse patvirtindama.

Privatinė nuosavybė pripažįstama ir saugoma, tačiau ji yra sociališkai pareigota.

VIII. Darbas yra svarbiausias tautos pajamų šaltinis, jis yra gerbiamas ir teisingai atlyginamas. Teisė į darbą ir poilsį yra valstybės pripažįstama.

Visuotinės tautos gerovės uimetimais valstybė kuria ir išlaiko.

Geriausi sveikinimai ir linkėjimai visiems

MARTIN W. MURPHY

Candidate for

JUDGE

Municipal Court

Geriausi sveikinimai ir linkėjimai visiems

PERRINKIT

JOSEPH W. KOVACH

COUNCILMAN

28 WARD

JIS TARNAUJA ŽMONĖMS ENERGINGAI IR GARBINGAI

ALĖ IR STASIS SANTVARUS.

liūdėsio valandoje, mirus jų mielam sūnui AGUI.

nuoširdžiai užjaučia ir drauge liūdi

Sofija, Jurgis ir Stasys Kudokai

MIELUOSIUS SANTVARUS,

mirus jų brangiam sūnui AGUI, nuoširdžiai užjaučia

Gaidžiūnų šeima

ko socialines institucijas, siekiančias visiems laidooti tinkamas gyvenimo sąlygas.

Profesiniam reikalams ginti yra nepolitinis profesinės organizacijos. Tautos ūkio pajamos skirstomos remiantis socialiniu teisingumu.

IX. Auklėjimo ir švietimo tikslas yra visapusiškai vystyti dvasinį ir fizinį žmogaus pajėgumą, išaukštinant žmogų ir gerą pilietį. Vaikų auklėjimas yra aukščiausio tėvų pareiga ir teisė.

Auklėjimui ir švietimui vadovauja valstybė. Auklėjimo kryptis yra tautinė, krikščioniška. Valstybė pripažįsta šioje srityje teisę pačiam principui pagrįstą privatinę iniciatyvą.

Mokymasis ir mokslas yra viena lygiai prielaimas. Pradžios mokykla privalomas ir nemokamas. Specialinis mokymasis yra ypač skatinamas.

Religija mokyklose yra privalomas mokomasis dalykas. Religinių pareigų vykdymas priklauso nuo tėvų ar globėjų valios.

X. Svarbiausias mokslo uždavinys yra ieškoti tiesos, o menas — pažinti ir skleisti grožį. Mokslas ir menas yra laisvi.

Valstybė remia mokslą ir me-

Mirė rašytojo Stasio ir Alės Santvarų sūnus

Architektas S. Kudokas mums pranešė, kad gavo iš Stasio Santvaro telegramą, jog rugsėjo 15 d. Bostone po sunkios ligos mirė jų vienintelis sūnus Agas. Ponis S. Kudokienė buvo jo krikšto motina.

Ir šio buvo praminas "prekybos genijum". Karo metu jis į rytus perkėlė sovietų įmones ir priėmė pagalbą iš amerikiečių 11 milijonų dol. vertės prekių bei ginklų. Net ir vokiečiams Mikojanas buvo padaręs įspūdį.

Šalin tie krauju persisunkę rusai!

Viena paslaptis, kodėl Mikojanas sugebė vis išlaikyti paviršiuje, tai jo ūkiniai talentai. Daugiausia to armėno dėka Stalino laikais sovietai iš mėsos kraštų iškrupė 30 milijonų dol. vertės įvairių prekių. Tik Mikojanas pastangų dėka pradėtas Maskvos naudoti eksploatuoti čekoslovakų ir rytų vokiečių uranijus. Tik Mikojanas sugebėjo iš lenkų išpausti anglies išteklius, sutardamas mokėti apvertinai mažą kainą — vos vieną dyviltąją pasaulį nustatytą anglies kainą.

Vėl tas pats Mikojanas netiki Chruščiovo skelbiamoms fantazijoms, kad, girdi, už kelių metų sovietai pralinks amerikiečius mėsos ar sviesto gamyboje. Vienoje Mikojanas neseniai buvo privačiai pasakęs, kad jis žino, jog Vak. Europos gyvenimo lygis tris kartus didesnis už sovietų, o Amerikos lygis — tris kartus aukštesnis už Vak. Europos. "Mes — jis sakė — galėtumėm pasiekti europietinį lygį, jei galėtumėm sumažinti ginklų gamybos išlaidas ir įsileistumėm į didžiulę prekybą su užsieniais".

Tokie galimo Bulganino įpėdinio žodžiai. Juo įdomiau, kad jis save ir rusų nelaiko ir kaip pasakoją — buvęs britų ministras Harold Wilson, tas Mikojanas jam priminė apie jo ir gruzino Stalino pakeltą tokį tostą — šalin, tie krauju persisunkę rusai!

Šiais metais Red Feather rinkliava vyks nuo spalio mėn. 14 iki 24 dienos. Visi raginame rinkliavą paremti ir tuo prisidėti prie Clevelando ir apylinkių sveikatingumo gerinimo. Tai akcijai vadovauja Mr. Miller.

Šis, vieno žmogaus helikopteri, gaminamas Goodyear Aircraft korporacijos Akrono, bus rodomas 1957 World's Conservation and Flowing konkurse, Peables, Ohio. Jis sveria truputį daugiau 200 svarų.